

MÁZSÁLÁS ELŐTT

Irla: Tanódy Endre

E szerény sorok írójának többrendbeli tinója járt legelőre Bodnár János óvári gulyás elebe. Egy szép nyári napon vevők jöttek a tinóra, — éppen az volt szép ezekben a nyarakban, hogy akkor még vevők is jártak a földön, nem csak eladók. „Szemre” kérték a marhát, mert mérleg nem volt a közelben. Bizva a varázslatos meglátó erőben, amellyel mi akarunk és tudatukon kívül kelet pásztorait felruházzuk, megkérdeztük a gulyást: — Bodnár szomszéd, mennyit nyomhat az a két tarka tinó?

Hosszan nézte a két állatot és azután vontatva válaszolt:

— Hát instálom, azt úgy lehetne legjobban megtudni, ha megmáznál az ember!

Erre az ostoba bölcsességre emlékeztet, mikor a konverziós zavarban a megfontolt elmék türelmeire intenek, hogy várjuk meg a törvény megszavazását, majd akkor tudjuk meg, hogy mi marad belőle és majd akkor beszéljünk. Szóval, hogy akkor mondjuk meg, hogy mit nyom a két tinó, he lélmáztáluk.

A probléma érdekessége és főként a probléma tanulságai azonban éppen csak addig tartanak, míg a törvényszöveg végleges alakját és tartalmát föl nem veszi. Az érdekessége és a tanulságok, amint egy alapjaiban felzaklatott társadalom nyújt, elemezése a szervezett és szervezetlen erőknél és a kapcsolatoknak a vezetőik és vezetőik között. Mert a konverzió meg lesz, így vagy amúgy, de meg lesz és azzal már le is zárul, de a rendkívüli okok megmaradnak és a rendkívüli módszerek is kényszerűleg tovább folynak, mert az idők láza tovább éget és bódít.

Hogy Argetoianu a Jockey-Klub előkelő tagja, földbirtokos és bankelnök, forradalmár volna, az nem valószínű. A konverzió töle származik, az uralkodó nyilvánosan is kifejezett jóváhagyásával, tehát nem forradalmi eredetű. Csak természetére nézve forradalmi. A „földről jövő” radikális reform iskolapéldája a konverzió, amelyen sok volt már a történelemben, rendszerint olyankor, mikor heves kitérőket akart a fennálló hatalmi rend megelőzni. Ezeknek a földről megindított reformoknak csaknem mindig két hibája volt: — hogy későn jöttek és keveset hoztak. A konverzió az a sajátossága, hogy korán jött és tulsokat hozott. Tulbuzgó rendőri jelentésekkel kívül semmi sem mutat arra, hogy a romániai paraszttömegekben forradalmi hajlandóság volna. Ellenkezőleg, ami radikálisizmus a parasztságban van, az ellenforradalmi természetű és irányzatú. Igaz, hogy míg a forradalom tilos, addig az ellenforradalom engedélyezve és félre nem érthető szemhunyorításokkal bátorítva van. Szélső nacionalizmus, antiszemitizmus és a kisebbségi jogok elkezeltése, lényegükben ellenforradalmi megnyilatkozások, mert az erőszakot jelentik a jog és törvény ellen és fölött. Hogy aztán ez az ellenforradalmi nyugtalanság hasonlatos-e a másikhoz, amelynek megelőzésére megindították és mozgásban tartják, azt a kormányoknak kell jobban tudniuk, de ez olyan valami, amit sem számokkal, sem egváb mértekekben kifejezni nem lehet, amit csak államférfiúi érzék tud kitáppintani, aminek eljövetele nem napárszerű, óra nem mutatja, csak a történelem kronóméterén lehet leolvasni.

Megjött-e a kényszerítő pillanat egy ilyen forradalmi reformra, ez a tulajdonképpeni kérdés. A kormányon és a kormánytámogatók körében kívül a közvélemény egyhanguan válaszol: — nem.

És mégis hozzák, földről hozzák és olyan szélsőséges rendelkezésekkel, amiket senki sem mert eredetileg kívánni, még a legérdekesebbek közül sem. És, ami még érdekesebb, első megfogalmazása óta folyton mélyül és szélesedik, pedig agitáció csak ellene folyik és nem mellette. Ami mellette van, az mind kormányzításra történik, a megtartott népgyűlések vezérei mind az Argetoianu legszűkebb környezetéből kerülnek ki, míg az ellenmozgalom természetes és önkéntes és benne van a politikai és gazdasági élet csaknem minden megszervezett ereje. A liberális párt és a bankok, — ebben minden benne

van és ezek küzdenek ellene. Hogy népszerűségi szempontok miatt kifelé úgy tesznek, mintha helyeselnék, de lényegében gáncsolják és mérsékelik, az csak a napi politika módszereinek a hagyományos tiszteletéből ered, de a valóságon nem változtat. A valóság, hogy a konverzió nehéz tusában vívódik, a napi hatalmasságok arénájában, a magasabb rétegekben, ott, ahol a legnagyobb és legerősebb az ellene álló érdekelttség, a vezető párvadalaiban, míg az érdekelt tömegek csak mesterséges kormányzgatásra mozdulnak meg.

Mindez érthetetlen volna, ha nem tudnók, hogy a konverzió csak félig született önmagáért, félig azonban a mai politikai aralom kihívása és stratagémája a két nagy párt, a liberális és nemzeti parasztpárt ellen. Vagy megszavazzák, tehát kapitulálnak, vagy?

A házfelosztás csak fenyegetés, mert választást kockáztatni lehetetlen és éppen a Jorga-Argetoianu rendszer nem elég kíváncsi természetű, hogy olyan sürűen kikérdezze a választók véleményét.

Abban a nem valószínű esetben, hogy a konverziót nem szavazzák meg, számítani kell egy még gyökeresebb rendszerváltozásra, a konverziónak parlamenten kívüli életbelépésére és keresztültelére.

Csak az nem tehető föl, amit a józansággal megvert higgadtak hisznek, hogy a konverzió elmarad, vagy csak annyi marad belőle, amennyit a hitelezői érdekképviseltek nem sokallanak. Ezek a helyes gondolkodásra szokott fejek úgy képzelik, hogy a konverziós intézkedések helyességén, vagy helytelenségén dől el a küzdelem, holott éppen az a jellemző az ütközetre, hogy maga a konver-

zió csak a hadszíntér, amelyen vívják, de az okok, az érdekek és a mozgató erők felölelik és érintik az egész politikai teret és időt, amelyben élünk. Ilyen mérkőzésben pedig elhalványulnak a gyakorlati és észszerűségi nézőpontok, csak úgy, mint ahogyan a csapatok legázolják a termést, vagy felperzselik az utjukban álló falvakat.

Épen mielőtt még a törvényszöveg véglegessé válik, mielőtt az erők kiegyensúlyozódnak, az akció utolsó előtti fázisában lehet belátni a konverziós nyíláson, politikai strukturánk belső szerkezetébe és lehet tanulságokat szerezni az idők rendkívüliségéről és a feszültség rendkívüli fokáról.

Hogy a konverzióellenes erők csak most, az utolsó órákban vonulnak ki olyan határozottsággal, az világosan mutatja, hogy eredetileg nem hittek a konverzióban és ma is hihetlenné tartják. A külföldi segítséget is csak most mozgatják meg, holott Argetoianu már onnan hazajött és meg tudta, amit tudnia kell.

A konverziós oldal nyilván elszántabb, mint az ellentábor, fellépése és lendülete mellett nem hihető, hogy szó nélkül és következmények nélkül elfogadjon egy leszavazást.

Ezek a politikai elemek a konverziós harcnak és ezekből az következik, hogy a két tinó sokkal súlyosabb lesz a mázsán, mint ahogy általában képzelik.

Az engedmények nem az adókat érintő kedvezmények körül lesznek, hanem a bankvélmi intézkedések körül, amivel kezdeni kellett volna, ha az izgalmakat nem szándékosan fokozni, hanem kerülni akarták volna.

A bubánatos Jorga, vagy:

Azegyórás-kormányválság története

Titulescu érkezésének különös előjátékai

Bukarest, február 12.

Amint előrelátható volt, Titulescu váratlan érkezése teljesen felzavarta a belpolitikai élet vizeit. Jelentettük, hogy Jorga miniszterelnök hirtelen benyújtotta a lemondását, amit azonban az uralkodó nem fogadott el. A fővárosi lapok nyíltan megírják, hogy csütörtökön egy óras kormányválság volt, amelynek izgalmait a Titulescu-kérdés misztikuma fűszerezte.

Jorga miniszterelnök szerdán délután egy órakor volt először kihallgatáson az uralkodónál. A miniszterelnököt a király hívatta magához, hogy megbeszélje vele a konverzió ügyében kifejtendő magatartást, továbbá, hogy tájékoztassa magát a kormány harcmozdulatairól az ellenzék erőleys fellépésével szemben. A miniszterelnök megtörtén távozott a többórás királyi audienciáról. Közvetlenül ezután számos barátja kereste fel Jorgát, aki letörtlen panaszkodott:

— Az a benyomásom, hogy a király újból koncentrációs kormányt akar. Ezt egyébként egész nyíltan meg is mondta nekem!

Aznap délután Jorga teljesen kedvesgett volt. A kamarában találkozott Argetoianuval, akinek előadta a királyi kihallgatás lefolyását és elpanaszolta, hogy ezeketán föltétlenül távoznia kell a kormány éléről. Este már a leghensőbb barátait sem fogadta.

A tényleges kormányválság azonban csak csütörtökön reggel tört ki. A bukaresti reggeli lapok ugyanis azt a szenzációs hírt közölték, hogy Titulescu ott

hagyja Genfét és 48 órán belül Bukarestbe érkezik. A londoni követ hazajöveteléről még Jorga sem tudott. Ebből a titokzatos fordulatból a miniszterelnök arra következtetett, hogy Titulescu váratlan hazaérkezése szoros összefüggésben áll az uralkodó kifejezett óhajával, a koncentrációs kabinet megalakítására vonatkozólag.

A szerdai kihallgatás és Titulescu hazajövetele döntő lépésre késztették a miniszterelnököt: a lemondásra.

Jorga miniszterelnök délelőtt magához kérte a kapuja elé kirendelt közrendőrt és azt az utasítást adta neki, hogy menjen azonnal a... rendőrségre, mert itt nincs mit keresnie, hiszen már nem miniszterelnök. Közvetlenül ezután magához kérte egyik legbizalmasabb miniszterét, Valcovici-t, akinek a következő kijelentést tette:

— Biztos vagyok benne, hogy délután egy órára már nem vagyok miniszterelnök. Figyelmeztetek, add ki utolsó rendelkezéseidet minisztériumodban.

Később megérkezett Argetoianu is, akik próbálták lebeszélni Jorgát és meggyőzni arról, hogy nem kell távoznia, hiszen az uralkodó nem vonta meg bizalmát. Jorga azonban hajlíthatatlan maradt meggyőződésében, hogy eltávolították a kormány éléről.

EGY ÓRAS KORMANYVALSAG

És csütörtökön délután kitört a kormányválság. Jorga magához kérte egyik belső emberét és annak átadta a lemondásról szóló nyilatkozatot azzal, hogy azt

A konverzióknak ötven százalékos politiku-ma nem engedi meg, hogy a köztudatba átvitt könnyítéseket visszavonják, mert akkor Argetoianu kettős vereséget szenvedne. Legyőzné őt az ellentábor és elfordulnának tőle az eddig szerzett adós-hívek.

Hogy a bankári oldalt az indulástól kezdve ilyen mostohán kezelték és, hogy most mereven szembe kellett kerülnie Argetoianu-val, az a konverzió másik igen érdekes bevilágítása a gazdasági helyzet mögé.

A pénzforgalom szabad és hibátlan működése francia követelmény, sőt, mi több, parancs. Rist megcsinálta a stabilizációt és annak a bőség és tökély látszatával mozognia kell és a teljes prosperitást kell utánözni. Tehát nem szabad beismerni azt, hogy az inszolvenca igen nagy területeit fertőzte meg az ország gazdasági életének. Kifelé a szolvenciának szabad csak látszania és egy ország pénzügyeinek a kirakatában elől állanak a bankok. Kimondani azt, hogy a gazdák nem fizetnek, mert nem tudnak, ez még valahogyan csak összefér Rist halhatatlan művével, de írásba tenni, hogy ennek folytán a bankok sem fognak fizetni, ugyancsak azért, mert nem tudnak, ez szigorúan tiltva van. Tilos kimondani és tilos egyenes uton megcsinálni. De kerülő uton a konverziós moratórium és az ebből folyó egyéb moratóriumok mellékösvényein mégis csak el lehet jutni a nemfizetés pihenőjéhez, amelyhez el kell jutni az országnak, ha összeroppanni nem akar. A konverzióban tehát a nagy politikai tusán kívül, második nagy alkotó elem gyanánt az általános inzolvenciának tapintatos közlése is benne van, amiben viszont benne vannak az infláció előfel-tételei.

Ezekhez a probléma-méretekhez képest el-törpülnek a törvényszöveg rendelkezései és a konverzió csakugyan addig igazgató, míg az érte és ellene folyó harcok fényesöröi bevilágítják a politikai és gazdasági jövő rejtett zugait.

Megszavazás után már Bodnár szomszéd is tudni fogja, hogy mi van benne.

nyújtja be az uralkodónak.

A futár lóhalálában el is ment a királyi palotába és átadta a miniszterelnök lemondó levelét. Mintegy huszonöt perc múlva azonban a küldönc mosolyogva futott be Jorga rezidenciájába:

— Miniszterelnök ur, az uralkodó nem fogadta el lemondását.

Jorga a válasza fellelegzett, este pedig kijelentette a kamarában, hogy ő ellene semmilyen intrika nem fog, mert a király legteljesebb bizalmát élvezi.

Igy zajlott le a csütörtöki kormányválás, amely pontosan hatvan percig tartott és amely, mint a továbbiak fogják igazolni, még távolról sem olyan lezárt, mint ahogy azt Jorga a lemondás elutasítása után képzelte.

Titulescu csütörtökön este hat órakor elhagyta Genfét és Bécsen keresztül Bukarestbe utazott, ahová

szombaton hajnalba négy óra negyven perckor érkezik.

Utazásakor a genfi pályaudvaron megjelent a Genfben tartózkodó egész román delegáció. Élén Ghica külügyminiszterrel, aki ölelkezve bucsuzott Titulescutól.

Igy azok a bukaresti hírek, amelyek szerint Ghica és Titulescu között konfliktus tört volna ki Genfben, alap-talannak bizonyultak.

A jövő hét elején Bukarestbe érkezik Maniu is, hogy elsősorban Titulescuval találkozzék és a kormányválságról kapcsolatos eseményekről jelen legyen.

Argetoianu ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a királynál. Az audienciáról semmi nem szivárgott ki.

A Lupta értesülése szerint a kormány elhatározta, hogy a konverziós törvényjavaslaton olyan módosítást fog eszközölni, amely az eredeti javaslatnak teljesen új képet fog adni.

Arról van szó, hogy

a konverziót csak a tíz hektárig terjedő földbirtokokra fogják alkalmazni, míg a többi kategóriákba tartozó mezőgazdasági adósokat egyszerűen ki-emelik a tervezetből.

Népszövetség elé megy a Magyar Párt

Magyar küldöttség Jorga miniszterelnöknél

Bukarest, február 12.

A magyarpárt parlamenti csoportja gróf Bethlen György elnöke alatt sorozatos megbeszéléseket folytat. Az első összejövetel eredményeképpen a szenátusban Gyárfás Elemér szenátor, míg a kamarában Willer József képviselő felszólaltak a párt nevében és kérték, hogy az árverések felfüggesztéséről szóló törvényt terjesszék ki a kereskedőkre, az iparosokra, a szabadfoglalkozású intellektuellékre is. Mindkét magyar parlamentár azonos felszólalásban mutatott rá arra a visszás helyzetre, hogy míg a kormány kényszerrendelettel függeszti fel az árveréseket, addig a saját adósaival,

tehát a késedelmes adófizetőkkel szemben a legbrutálisabb terrorral kényszeríti ki az adókat. A magyar parlamentárok követelték, hogy

az 1932 évre még jogerősen meg nem állapított és csak a tavalyi adókifizetés alapján kivetett adók végrehajtását azonnal szüntessék be

és ezenkívül követelték, hogy

a fiskus is respektálja ezentúl azt az erdélyi törvényt, melynek értelmében háztartáshoz elengedhetetlen butort, az iparos szerszámain, a kereskedők felszerelését, a mezőgazdák élő és holt leltárát nem lehet elárvorezni.

Mégis a szenátus elé kerül az erdélyi rokkantak törvénye

Előző számunkban részletesen írtunk arról a félig megszavazott törvényjavaslatról, mely az erdélyi rokkantakat tizenhárom évi keserves várakozás után hasonló jogokhoz segíti, mint regáti társaiikat, akik már a békekötés óta megközelíthetőleg hétszerte magasabb rokkantilletéket kaptak az államtól.

Megírtuk, hogy ezt a törvényjavaslatot a kamara magáévá tette, azonban a szenátusban elakadt ez a félig megszavazott törvényjavaslat és most az erdélyi rokkantak delegáció útján kérték a szenátorokat, hogy sürgősen tüzzék napirendre a szenátus irattárában porosodó javaslatot. A szenátus mai ülése alatt Gyárfás Elemér szenátor huszonkét aláírást, gyűjtött szenátortársai között, hogy a törvényjavaslat napirendre tüzését kéri törvényt benyújthassa a szenátus elnökségének. Az erdélyi szenátorok nemzeti különbség nélkül szívesen adták hozzájárulásukat és

igy az erdélyi rokkant törvény rövidesen a szenátus napirendjére kerül.

E lap hasábjain számtalan ízben volt szó arról az elkészeredett küzdelemről, a melyet a magyar párt az iskolai államségély érdekében kifejtett. Még ismeretes, hogy közel évtizedes harc után 1929-ben a nemzeti-parasztpárti kormány végre 25 millió államségélyt utalt ki a kisebb-ségi iskolák számára. Annakidején Maniu, volt miniszterelnök, ezt az összeget „első segélynek” nevezte. Nos, egy évvel később, tehát 1930-ban, a nemzeti-parasztpárti kormány öt millió lejt lecsipett a 25 millió lejből és így az iskolai államségély már csak 20 millió lejre zsugorodott össze. Az 1931-es költségvetésben még szerepelt ugyan a 20 millió lejes államségély, azonban ténylegesen csak öt millió lejt került kifizetésre, míg az 1932-es költségvetésből már teljesen kimaradt az iskolai államségély tétele.

Numerus clauzust akar bevezetni a kormány az egyetemekre...

A magyarpárt még decemberben egy memorandumot nyújtott be a kormánynak, melyben arra kérték a miniszterelnöket, hogy legalább a hátrálékos 15 millió lejt fizettesse ki, mivel ellenkező esetben ez a tétel is a törlesztési pénztár kifizetetlen adósságai közé kerül és míg onnan az iskolák ezt az összeget megkapják, addig a fizetésnélküli maradt tanítók már régen felfordultak az éhségtől.

A miniszterelnök, még máig sem adott választ erre a memorandumra.

A magyarpárt közoktatásügyi bizottsága Sándor József szenátor vezetésével hosszasan foglalkozott Jorga közoktatásügyi miniszter által elkészített új, felsőbb oktatásügyi törvény tanulmányozásával.

Ismeretes, hogy a nemzeti-parasztpárti kormány alig másfél esztendővel, ezelőtt hónapokig tartó tárgyalás után megszavazott egy törvényt, amely teljesen reorganizálta a felsőbb oktatást. Annakidején éppen Sándor József szenátor volt az, aki éjszakába benyúló bizottsági ülésen körömszakadtáig megvédte a kisebb-ségeket jogait. Alig másfél évvel azután, hogy ezt a törvényt hosszú, kínos és fáradságos munka után tető alá hozták,

Jorga közoktatásügyi miniszter váratlanul egy új törvényjavaslatot állított elő. Ez is jellemző arra a gyorstalpalási törvényalkotási módszerre, ahogyan minden kormányváltozás alkalmával, még az ilyen óriási horderejű törvényeket is egyetlen tollvonással papirkosárba hajtítanak, hogy ehelyett az új miniszter sajátja szerinti törvény kerüljön a szavazó masinába.

Az új Jorga-törvény — mely mint említettük — a közeli napokban kerül a szenátus elé — beláthatatlan veszélyt jelent az összes kisebbségek számára. Jorga burkolt formában és akarja vezetni az egyetemekre a numerus clausus-t. Ugyan is a Jorga-javaslat egyik pontja így hangzik:

„ha az egyetemi tanács megállapítja, hogy az egyetemek fellelő kapacitása ki van merítve, akkor az egyetemi tanács „ad libidum” határoz az egyetemeken fellelő képessége ügyében...”

Ez a sötét-fogalmazású mondat nem jelent egyebet, mint azt, hogy Jorga, habár burkolt formában is a legteljesebb numerus clauzust akarja bevezetni az egyetemre. Az eddigi egyetemi oktatási törvényekben soha egyetlen célzás sem

történt arra nézve, hogy az egyetemeken visszaútasíthatnak valakit, akinek minden előképzettsége megvan ahhoz, hogy az egyetemeken folytathassa tanulmányait. Nos, ezentúl az egyetemi tanácsnak módjában van korlátozni az egyetemi hallgatók számát. A fenti paragrafusra hivatkozva kiválthatja az egyetemi tanács a jelentkező diákok közül azokat, akiket az egyetemi tanulásra alkalmatlannak tart és a többiek előtt lezárja az egyetemek kapuit.

A NÉPSZÖVETSÉG ELÉ KÉNYTELEN MENNI AZ E. M. K. E.

Az EMKE nevében ma Sándor József szenátor felkereste Jonescu-Sisesti földmívelésügyi minisztert, hogy még egyszer felhívja a figyelmét arra, hogy ami az EMKE tulajdonát képező algyógyi földmives iskolával történik, az a legfelháborítóbb igazságtalanság, a legméltatlanabb jogfosztás, amelyhez hasonló még az elmúlt tizenhárom év gyakori magyar sérelmei között is aligha akadt.

A román állam, a Comitetul Agrár döntése alapján egyszerűen elkönfiskálta

A Magyar Párt Jorgánál

Mint említettük, a magyarpárt parlamenti csoportja sorozatos üléseken tárgyalja le az aktuális problémák seregét. Elsősorban természetesen a közgazdasági kérdések kerültek megvitatás alá, pontosan precizizáltak a párt álláspontját a szövegben lévő nagy horderejű gazdasági problémákkal kapcsolatban. A konverziós törvénnyel kapcsolatban folytatott megbeszélések során a magyar parlamentárok rámutattak arra is, hogy az erdélyi középbirtokos osztály teljesen a tönk szélére jutott és ha sürgős segítség nem érkezik rövidesen, egész Erdélyben nem lesz egyetlen magyar középbirtokos sem. A magyar parlamenterek a megbeszélések során arról tárgyaltak, hogyan lehet-

Antinevralgic

DR NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsákák stb ellen Csak a eredeti csomagolásban árultatik. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (osztályban) van.

Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban. SZF 1717.

az EMKE tulajdonát képező egyetlen szé. kely földmives iskolát és az EMKE elnöke, Sándor József szenátor, hiába mutatott rá számtalan memorandumon keresztül, hogy itt felháborító jogfosztás történt.

A napokban az EMKE elnöke újabb memorandumban mutatott rá arra, hogy a Comitetul határozata alapján a konfiskálás végrehajtása megkezdődött, az algyógyi földmives iskolában és az iskolához tartozott kétezer hold földön megkezdődött a leltározás. Sándor József legutolsó intervenciója alkalmával a földmívelésügyi miniszter megígérte, hogy „palami megoldást” keres a kormány...

De ugylátszik, hogy ezt az ígéretet is oda lehet sorozni az algyógyi iskolával kapcsolatban elhangzott többi ígéretgyűjteményhez. A leltározás tovább folyik.

Sándor József szenátor, az EMKE elnöke, akít e fájdalmas ügyben megkérdeztünk, ezeket mondta:

— Az EMKE semmi körülmények között sem adja fel igazságos harcát, ha a minisztérium nem intézkedik, úgy a bírótság elé megyünk és ha kell s ha erre kényszerítenek, úgy az algyógyi szé. kely földmives iskola kérdésével elmegyünk Genfig is...

ne a konverziós törvénnyel kapcsolatban a tönk szélére jutott középbirtokosokat is megmenteni.

A magyarpárt részéről minden valószínűség szerint a napokban küldöttség keresi fel Jorga miniszterelnököt, hogy választ kérjenek azokra a memorandumokra, melyeket az utóbbi időkben az egyházi és iskolai sérelmek ügyében benyújtottak a kormányhoz és melyekre még nem kaptak választ.

Itt említjük meg, hogy a magyarpárt elhatározta, hogy husvét alkalmával Háromszék-megyében gyűlést tart és ez alkalommal éles hangon bírálják meg a pártbontó törekvéseket.

A kínaiak elszántan védekeznek Eddig hősiiesen visszaverték a meg-megújuló japán támadásokat

London, február 12.

A japán offenzíva ma, pénteken reggel indult meg teljes erővel. Moszkvai jelentés szerint a japánok egészen új típusú nehézágyúkkal zúdítottak pergőtűzet a rommá lőtt erődítmény megmaradt állásaira.

A tüzéségi előkészítés után a japán gyalogság újra rohamra indult, de a kínaiak ezuttal is minden rohamot visszavertek.

A Wuszung erőd bombázása előtt ma reggel Namura japán tengernagy arra kérte a sanghaji kikötőben veszteglő egyik angol cirkáló parancsnokát, hogy vessen távolabb horgonyt, ha ki akar kerülni a nehéz hajúgyuk tűzkörletéből. Ez is azt mutatja, hogy a sanghaji fronton a döntés még mindig nem történt meg és a japánok semmiféle áldozattól nem riadnak vissza céljaik elérésében. Japánnak a hiúságát nagyon sérti, hogy sem a Sapej pályaudvart, sem a Wuszung erődöt nem tudta eddig hatalmába keríteni és sorozatos kudarcai miatt a világsajtóban már olyan hangokat pengenek, hogy amennyiben ez az új döntő offenzíva sem hozná meg számára a győzelmet, akkor Japánnak szégyenszemre el kell takarodnia Sanghaj elől.

A kínaiak gyűlölete leirhatatlanná fokozódott. Amikor például a 30 órás fegyverszünet alatt a kínai nőket s a gyermekeket Sapej és a Wuszung körletéből elszállították, vonakodtak a nemzetközi területre belépni, mert nem akartak ottan japánokat látni sem.

A japán offenzíva borzalmas pusztításai még mindig láthatók a Sapej területén.

Mozgósították a francia hadiflotta egy részét

Az utcákat és romokat halottak, hullaszemek takarják elviselhetetlen büzt árasztva.

Az egyik rommálott moziépület romjait a véletlen szeszélyes játéka folytán éppen megmaradt a legutolsó műsor plakátja, amelyen ez áll: „Nyugaton a helyzet változatlan...” A Sapej romjai között még most is pusztít a tüzvész.

Érdekes az a jelentés, amelyet a Matsinghaji tudósítója küldött a Wuszung erőd ostromáról. A francia hírlapíró ezerrint

az erődöt védő kínai katonaságot nem tisztelték vezetik és szervezik újra a meg-megújuló japán rohamokkal szemben.

Varsóból jelentik azt a figyelemreméltó hírt, hogy a szovjetkormány nagyobb mennyiségű drótsövényt rendelt, amelyeket legnagyobb valószínűség szerint a kínai-japán fronton fognak felhasználni állások megerősítésére. Nagy meglepetések érkeztek be az orosz hadvezetéstől a lengyel textilgyárakhoz is, ami szintén bizonyítja, hogy az oroszok nem zárták ölbetett kezekkel a Sanghajban és Mandzsuriában lejátszódó eseményeket.

Végül még azt említjük meg, hogy a párisi Le Soire értesülése szerint

a Földközi-tengeren állomásozó francia hadiflotta mozgósították.

A párisi lap megjegyzi, hogy ezt a hírt illetékes helyen nem cáfolták meg, de még sem erősítették. Valószínű, hogy a távol Keleten lejátszódó események miatt szottak szerepet abban, hogy a francia flotta egy részét mozgósítsák és minden valószínűség szerint a kínai vizekre vezényeljük.

Asira (Apolló) MOZGÓ BRASSÓ.

Február 12-étől fut a legnagyobb világságer:

A fehér fogolynő

Német beszélő, exotikus filmsoda.

Főszerepben: **Rose Hobart** és **Charles Bickford**.

Szünetben: **„UFERINI”** társulat.

Tardieu és Apponyi egyórás tanácskozása

Genf, február 12.

A leszerelési konferencia mai ülésén nagy feltűnést keltett a delegátusok között Tardieu francia hadügyminiszter és Apponyi Albert magyar külügyminiszter találkozója. Apponyi találkozást kérte Tardieu-tól, aki azonban előzékenyen maga kereste fel a magyar államférfiút, akivel körülbelül egy óra hosszat tanácskozott.

A mai ülésen szólt fel egyébként Zulueta spanyol külügyminiszter, aki a fiatal köztársaság álláspontját ismertette a leszerelésre és a francia indítványokra vonatkozólag.

Három árva sír magába...

Szovátia, február 12.

Nem a költeményről van szó, hanem a valóságról!

A szovátai vicinális három kiskorú potyautast szállított csütörtökön Nyárad-szeredára. Hat éves volt a legidősebb, a legifjabb alig kettő. Késésgépesített sírások a kalauznak is feltűnt, aki hóna alá nyalabolta a rongyokba bugyolált apróságokat s meg sem állt velük az állomás-főnök irodájáig. Ott azután egymás mellé állította a miniatűr orgonasípokot, akik kisvártatva ismét megszólaltak. Sírak!

A gyámoltalan gyermekektől nem lehetett megtudni szüleik nevét. Arra sem emlékeznek, hogy ki tette fel a vonatra őket. Általában csak egy mondatot hajtogatnak: Éhesek vagyunk!

A csendőrség észlelőköri nyomozást indított, hogy a szülők nyomára bukkanjon. A nyomozás érdekében annyit elárulhatunk, hogy a szülőket nem palotákban, hanem a munkanélküliek nyomortanyáin kell keresniük!

Perrinens munka a francia kamarában

Páris, február 12.

A francia kamara ülése csütörtök este óta megszakítás nélkül folyik. Az ülésen szólt fel Lasteurie képviselő, aki a Magyarországnak nyújtott kölcsön kérdésével foglalkozott. Rámutatott arra, hogy a kormány hivatalos magyarázata szerint Magyarország azért kapott újabb kölcsönt, mert az Anschluss kérdésében a francia álláspont mellé szegődött.

A kamara ülése egyébként egész éjszaka tartott egyfolytában. A képviselők reggelre már annyira kimerültek, hogy egyenként elszállingóztak az ülésteremből. A munka a bizottságokban is tartott, de a választójogi bizottság is csonka létszámmal fogott neki az új választójogi törvény tárgyalásának és így fogadta el azt a törvényt, amely a nők választójogáról intézkedik.

Könnyítenek a kereskedők és iparosok adóján

Bukarest, február 12.

A pénzügyminisztériumban Bratescu államtitkár elnöke alatt összeült az egyenes adótörvény módosítására kiküldött bizottság. Értesítéseink szerint a bizottság elhatározta, hogy megváltoztatja a törvénynek azt az intézkedését, amely az iparosok és kereskedők globális adó alapját az üzemek és lakás után fizetett bér háromszorosa alapján állapítja meg.

A módosításra vonatkozó törvénytervezet, amely a kereskedőkre és iparosokra nézve jelentős megkönnyítést jelent, már el is készült és azt a napokban benyújtják a parlamentbe megszavazás végett.

Egy kis infláció Amerikában

Washington, február 12.

Amerika két legnagyobb politikai pártjának, a republikánus és a demokrata párt vezetői tegnapi értekezletén igen nagyjelentőségű valutapolitikai határozatot hoztak. A határozat kimondja, hogy a gazdasági válság enyhítése céljából felhalmozott az amerikai jegybanks 2 és fél milliárd dollár értékű új bankjegy kibocsátására.

Ezt a határozatot a lapok jelentése szerint maga Hoover elnök szorgalmazta. Hoover egyébként a lapoknak adott nyilatkozatában arra mutatott rá, hogy az új bankjegykibocsátás nem jelent inflációt.

Károly király beszédével

megnyílt az új bukaresti rádióállomás

Bukarest, február 12.

Tegnap este 9 órakor a király jelenlétében megnyílt az új bukaresti rádióadó állomás, amely a legmodernebb készülékekkel van felszerelve. Először Gusztáv professzor a rádiótársaság igazgatójának elnöke ismertette az új adóállomást, majd Valcovici közlekedésügyi miniszter méltatta az áldozatkészséget, a melyet a főváros a rádió-kultúrával szemben tanúsított.

Ezután a király lépett a mikrofon elé és a következő rövid magasszónyalású

beszédet mondotta:

— Ennek a studiónak a felavatása hatalmas lépés technikai előrehaladásunk terén. Én és tanácsadóm, élükön a nagy tudóssal, Jorga miniszterelnökkel, e súlyos időkben is mindent megteszünk a technikai fejlődés érdekében. Én és tanácsadóm állandóan az ország javán és boldogságán dolgozunk és azt akarjuk, hogy Romániáról mindenki azt mondhassa: boldog nép, gazdag országban.

A király éjjel fél tizenkettőig maradt a studióban.

Sikertelen rablótámadás után a nyílt utcán öngyilkos akart lenni egy munkanélküli lovász-gyerek

Rablótámadás lakásnézés közben

Budapest, február 12.

Vakmerő, de szerencsére sikertelen rablótámadás történt tegnap délután az Orbánhegyen levő Tamás-ut 22 számú épületben. A házban lakó özvegy Burger Ferencnéhez a délutáni órákban beállított egy ismeretlen fiatalember, aki előadta, hogy az emeleten levő ötszobás üres lakást meg akarja nézni. Özvegy Burgerné készségesen felvezette az emeletre és megmutogatta a szobákat.

Amikor a fiú szobába ért, az ismeretlen fiatalember megtámadta Burgerné és revolverének agyával fejbesújtotta.

Az asszony védekezett és sikoltozott, a mitől a fiatal suhanc megijedt és elszaladt. Burgerné pedig vérző halántékkal támolgyott le a házfelülvélő fülkéjébe, ahonnan aztán értesítették a mentőket és a rendőrséget. A revolveragrával megsebesített urinőt beszállították a Rókus-kórházba.

A véletlen néhány órával később rendőrkézre juttatta a Tamás-utcai revolveres támadót. Az Orbánhegyre felvezető lórántffy Zsuzsanna-lépcsőnél a szolgálatot teljesítő rendőr revolverlövésre lett figyelmes.

Egy fiatal ember állt a lépcsőnél és éppen másodszor akart önmagára löni revolverrel, amikor a rendőr elkapta a kezét.

A könnyebben megsérült fiatalembert előbb kórházba szállították, majd átkísérték a rendőrfőkapitányságra, ahol vallatásra fogták. Az öngyilkosjelölt elmondta, hogy Boda Gyulának hívják, lovászgyerek volt egy előkelő családnál, de onnan elbocsátották, mert a telepénzt elvesztette. Elkeseredésében akart öngyilkos lenni. Később azonban bevallotta, hogy ő járt a Tamás-uton özvegy Burgerné lakásán és ő követte el az idős urasszony ellen a merényletet. Boda Gyulát a rendőrség azonnal letartóztatta.

A vámilletékek csökkentése folytán az

A.G.B.

áruház

Bukarest, Calea Victoriei 64.

minden selyemárujánál mélyen leszállította árait

A.G.B.

csak valódi francia selymeket tart, amelyeket direkt Franciaországban szőttek, festettek vagy nyomtak.

A mi saját külön panamánk

Popescu brassói komiszár sürgősen prefektus szeretne lenni

Miért késett le a B. L. szerdai száma

Brassó, február 12.

„Popescu ur folytatja a nyomozást...” Ezt a mondatot az egészen friss süttét bukaresti Calendarul című lapból vettük. Ugyanígy megtaláljuk azonban még egy-két nagyon nem komoly és a Calendarul mentálitásának megfelelő bukaresti lapban. Ez a néhány bukaresti sajtóorgánumon végigfűrénezett mondat az, amely mindjárt elárulja azt is, hogy Popescu ur nemcsak „folytatja a nyomozást”, hanem fellépett sajtótúlosító-nak is...

Ezért az egy mondatért lépett föl... Hogy olvashassa a gyönyörtől kidüldözött szemekkel: „Popescu ur folytatja a nyomozást...”

Ne feszítsük tovább a közönség kíváncsiságát! Megmondjuk, hogy ki ez a „Popescu ur.” Sebastian Popescu a teljes neve és rendőrkomiszár a brassói rendőrségen. Rendkívül ambiciózus, nagyravágyó és — meglehetősen kis invenciójú ember. Ez az oka annak, hogy ennyire megszállt ettől a mondatától, hogy aszongya: ő folytatja a nyomozást... Ő aztán folytatja! És nem közönséges ügyben. Ő nem. Ő a B. L. ellen folytatja a nyomozást, az ellen a híres magyar lap ellen! Majd megmutatja ő, hogy a „B. L. sokszor tízmillióval károsította meg az államot.” Sebastian Popescu

rendőrkomiszár megszállt a saját „nagyságától” s mint valami részeg kappan, kereste a szemében azt a gyöngyszemet, amelynek kikapirgálása nyomán talán még rendőrprefektus is lehet valahol...

Amint méltóztatnak látni, ezuttal a saját panamánkról van szó. Mi, akik már annyit panamát tártunk a közönség elé, ezuttal kihúztuk a lutrit. Popescu Sebastian komiszár ur „folytatja ellenünk a nyomozást” s egyben informált néhány román lapot arról a szenzációs tényről, hogy a B. L. „sokszor tízmillióval károsította meg az államot.”

De lássuk a tényállást. A B. L., mint minden más komolyabb romániai lap, az ország nagyobb városában, ahol a postai kiküldetés nem éppen tökéletes, saját kézbesítő szervezetet állított be, hogy a lap a vonat beérkezése után nyomban eljuthasson az előfizetőkhez. Így csinálják ezt a lapok Romániában is, a külföldön is.

Az államnak nincs ebből semmi, de semmi kára, hiszen a vasuton küldött csomagokért éppen úgy le kell róni a pórtót, mintha számonként a postán küldené a kiadóhivatal a lapokat. Ellenben le nem becsülhető pénzál-dozaiba kerül a kiadóhivataloknak ez a külön kézbesítő szervezet, amit csak azért tar-

„OLLA”
GUM..?

Követeljen
kimondottan
eredeti

Olla-I
mely évtizedek
óta elismert és vezető minőség!

tanak fenn, hogy közönségüket előzékenyen és pontosan kiszolgálhassák. A kiadónak így is meg kell fizetnie a törvényes szállítási díjat s ezenkívül még fedeznie kell a külön kézbesítő szervezet költségeit is, holott sokkal kényelmesebb volna neki, ha azért a 25 bariért az ország bármelyik részébe a postával kézbesítené a lapot. Csak hogy ebben az esetben az előfizető 24-48 órással később jutna hozzá az annyira várt legfrissebb lapszámhoz.

Ez az, amire a minden magyar ügy után derekasan szimatoló Sebastian Popescu rendőrkomiszár ur „rájött.” De nemcsak rájött arra, ami nem volt titok eddig se senki előtt, hanem „rá is ment.” Hogy micsoda derekas fogást csinált ő most! Tessék csak idefigyelni!

Szerdán éjjel a brassói vasuti állomásról feltelefonálták a B. L. igazgatóját. Pontosan az igazgatóját. Ők alább nem adják, olyan nincs! Az állomáson aztán a főnök szobájában két ur fogadta az igazgatót. Az egyik a „zenialis” Popescu ur volt. A másik egy postai inspektor. Előttük a B. L. felbontott csomagjai. Azok a csomagok, amelyeknek egy negyedórával azelőtt el kellett volna menniük. Nem mehettek el, mert a „bizottság” jogtalanul és törvénytelenül visszatartotta és felbontotta őket. De nem talált semmi rendellenességet. Ez viszont igen kellemetlen volt nekik s azért telefonálták fel az igazgatót, hogy memondják: mit is „keresnek” tulajdonképpen. Azt szeretnék megállapítani, hogy a B. L. házhoz való kézbesítést nem a posta útján végezték. Az igazgató közölte velük, hogy ezt a brassói állomáson nem tudják megállapítani. Ki kell szállaniok az egész városokba és községekbe s ki kell hallgatniok a kézbesítő személyzetet. Kár volna azonban a fáradságot, mert a lap kiadóhivatalában minden szükséges felvilágosítást megkaphatnak másnap délelőtt. Ez meg is történt s ha Popescu Sebastian ur nem nélkülözné annyira a mesterségéhez szükséges felkészültséget, úgy most hosszú orral vonulhatna vissza, hogy ragyogóan felépített rendőri „mesterfogása” ennyire csődöt mondott. Ő azonban nem vonult vissza. Ő, nem! Hanem felkajlatta a bukaresti lapok tudósítóit és megfelelő titokzatossággal közölte velük, hogy micsoda egyszerű dolgot leplezett le s hogy ő most „folytatja a nyomozást.” A komolyabb lapok tudósítói szembekacagtak vele. A komolytalanok nem. Nekik minden jó arra, hogy felelőtlenül prűsköljenek és vádaskodjanak, ha történetesen magyar érdekek ellen kell kivonulni. Ezek szívesen leírták azt, hogy a B. L. „sokszor tízmillióval” megkárosította az államot és azt, amiért Popescu ur szíve annyira esengett, hogy ő „folytatja a nyomozást...”

Hát ne erőltesse meg magát Popescu ur. Ime, a B. L. a nyilvánosság elé tárja az egész „panamát” s ugyanakkor kimerítő jelentést is küldött a postavezérigazgatóságnak Bukarestbe, egyenesen feltéve a kérdést: van-e a lapkiadóállalatoknak joguk lapjaikat az előfizetőkhez kiküldetni, vagy nincs? Vagy csak a B. L.-nak nincs ehhez joga, vagy egyiknek sincs? És van-e joga az előfizetőknek ahhoz, hogy a lehető legrövidebb idő alatt hozzájussanak a lapjához, vagy oárisa kell, amíg a lassú mozgású posta juttatja el hozzá?

Feleljen a postai vezérigazgatóság s Popescu Sebastian ur vonuljon félre ettől a kérdésről. Ez igen magas neki. Ő maradjon csak az olyan természetű rendőri tevékenység mellett, amilyennel például a napokban vert fel Brassót, amikor nem létező „leánykereskedőkről” rántotta le a leplet. Akkor is szenzációkra vadászott s nem rajta mult, hogy kísérlete fiaskót vallott. Ő mindent elkövetett, hogy ez a rendőri ügy is megteremje neki a „megérdemelt” erkölcsi és másfajta sikert. Azt hisszük azonban, hogy ha „okosor” ismétli meg ezeket az igen-igen átlátszó tendenciájú rendőri „manővereket”, olyan előkelő hely lesz az ő számára Brassó, ahol feltehetően a rendőrség tekintélyének az érdekében sem tűrhetik meg.

Popescu ur lázas ambícióját igyekezzünk majd megfelelő nyilvános legyezővel lehűteni.

— Egyelőre lezárták a Grivita-úti gyilkosság nyomozását. Bukarestből jelentik: Egy hónap óta nyomozz erdélymentelenül a rendőrség az emlékeztetés Grivita-úti gyilkosság tettesei után, míg ma az úti iratát átada az ügyésznek. Niculescu Polineni vizsgálóbíró — noha a nyomozás tulajdonképpen eredménytelen maradt — ma letartóztatta Padureti Jánost, az áldozat szolgáját, aki tudvalevőleg az első pillanattól kezdve magára vállalta a gyilkosságot de szavának nem adtak hitelt, mert elmebajosnak tartották. Vele együtt letartóztatták Serban Gogut, az áldozat sógorát is. A nyomozás ezzel a féleredménnyel egyelőre le is zárult.

Ankét a konverzióról

Mit szól a nagy közönség Argetoianu rendkívüli jelentőségű javaslatához

Brassó, február 11.

Pár nappal ezelőtt közzétük, hogy a B. L. ankétot tart arról a rendkívüli problémáról, amellyel Argetoianu felkavarta az egész ország érdeklődését. Beszéljük meg nyíltan a konverziós javaslat előnyeit, hátrányait, jelentőségét és tegyen javaslatot az, akinek van mondanivalója.

A bizottságok titkos és rejtett odúiból kihozzuk az anyagot a napvilágra.

Itt nemcsak a kisparasztról van szó, hanem egy forradalmi útjáról, amely mindnyájunk életére kihat.

Elvi kérdésről, amely mindannyiunkat érint. Az iparost, a kereskedőt, a hivatalnokot, az ügyvédet és orvost, mindenkit, aki várva-várja a maga számára is a kivétel útját.

A hozzászólások kérdésait a mai napon megkezdjük.

Lehet, hogy kitermelődnek itt a gondolatok, okosak, gyakorlatiak, és hasznosak.

Még nem késő.

Hallgassák meg mit mond ez az igazi népparlament.

Alkotmányellenes a javaslat

Bukarest, február 12.

A kamara egyesült jog- és pénzügyi bizottsága, amely szerdán éppen hogy bekezdett Argetoianu új konverziós javaslatának a vitájába, tegnap, csütörtökön nem ült össze, hanem mára halasztotta tárgyalásait. Az ősz óta különböző, kisebb-nagyobb komissziók szinte szakadatlanul foltoztatták a mezőgazdasági adósságok szanálásáról szóló eredeti törvényjavaslatot, ezután azt lehetett gondolni, hogy a képviselőház illetékes bizottsága most már egy szuszra végigszalad rajta és — ha bizonyos ellenzéki fenntartásokkal is — általában magáévá teszi és a plénum elé viszi. Ehelyett azonban

a konverziós terv szekerét a kamarai bizottságban is mindjárt kátyuba juttatták. Argetoianunak le kellett szállnia a bakról, hogy valahogyan kiemelje.

A parlamenti kátyu, amelyben a konverziós talyiga egyszerre megrekedt, röviden az alkotmányosság gödrének nevezhető. A mostani javaslat-változat leglényegesebb szakasza ugyanis az, amely ki akarja mondani a mezőgazdasági adósságoknak a konverziót megelőzően egészen ötven százalékgig való leszállítását, kétségtelenül és nyilvánvalóan beleütközik az alkotmány rendelkezéseibe.

Igen, alkotmányellenes, mert államéletünknek ez az alapszabálya, kifejezetten megtilt minden olyan — bármennyire törvényes — intézkedést, amely belenyúl a polgárok magánjogi viszonyaiba és autoritativ módon megnyitná próbálják a hitelező, vagy adós jogos igényeit. Az ország mai alkotmánya nem tűr meg semmiféle elrendelt adósságcsökkentést, hanem csupán önkéntes megengedést hitelező és adós viszonyában.

Ebben áll a konverzió tragédiája. Alkotmányunk ugyanis még a normális idők, a szabadelvű kapitalizmus szellemében készült, a magánkapitalizmus mindinkább letűnő rendszerének a jegyében, amikor az „élni és élni hagyni” jel-szava hatotta át a társadalmi élet minden tevékenységének a légrétegeit. Szóval az alkotmány a „hét kövér esztendő”, a konjunktúra és prosperitás, a könnyű boldogulás korszakának a lelkiállását örökíti meg s miután ez a korszak — legálábbis egyelőre — letűnt, miután ránk következett a hét sovány esztendő, általában anakronisztikussá, időszerűtlenné vált.

Ugy a világgazdaság, mint a nemzetgazdaságok egykori egyensúlya az utóbbi időben felborult, a magánkapitalizmus belegabalyodott ellentmondásaiba és féktelen szabadosságába s minden vonalon elkerülhetetlenné vált a világháborúból ismeretes államkapitalizmus, amely a rendkívüli állapotokra való hivatkozással valamiképpen fegyelmezni, korlába tartani igyekszik az adott termelési és társadalmi rendet.

A Jorga-Argetoianu-kormány bevalótlan az államkapitalizmus jegyében vette át az ország uralmát. S érthetően elősorban a mezőgazdasági tulajdonnak, mint az állam fő-alapjának a megőrzésére és megszilárdítására összpontosította figyelmét. Ez viszont szükségszerűen maga után vonta a paraszadósságok megkönnyítésének a törekvését, minthogy a hét sovány esztendő terméséből magától értetődően nem lehet olyan terheket törleszteni, amelyek a kövér esztendők idejéből származnak s ráadásul nagyrészt a káprzóság hozta őket létre. Az öt év előtti kölcsönök az uzsora-kamatok következtében többnyire megsokszorozódtak, sőt számtalan esetben meg is tízszerződtek még olyan esetekben is, amikor az adós mindent megtett a lelkiismeretes törlesztésükre. A paraszadósságok jelenlegi mérvei örvényhez hasonlóan sodor-

nák ki a kisgazda lába alól a földet, ha az állam nem lépne közbe.

Kíváncsok, parancsoló tehát az állami közbelépés az adósságok és hitelezők újabb kialakult viszonyába, bármennyire tiltja is ezt az alkotmány, amelynek békés, normális elveit a fejlődés irama alig egy évtized alatt máris túlhaladta, alkalmaszhatatlanná teszi. Ahogyan nemzetközi viszonylatban szükségszerűnek mutatkozik a háborús adósságok és a jóvátételi terhek törlése, ugyanúgy belföldön is katasztrófával fenyegetnek az egészégtelenül túltengő adósságtérhek, amelyek jórésze tulajdonképpen szintén spongyát követelne.

Dohát ellenáll az alkotmány és a — pártok, amelyek a legtöbb tekintetben levitézlett magánkapitalizmusnak ugyanazt a korszerűtlenné vált szabadelvűséget képviselik, mint az alkotmány.

Azt lehet mondani, hogy a belpolitika mai ellentétét — mint annyiszor a történelemben — a hagyomány és az új valóság határozzák meg.

Általános moratóriumot

A konverziós javaslatot azonnal levenni a napirendről. Helyette egy általános minden 1931 december 31-ig keletkezett tartozásra, mindenre kiterjedő moratóriumot léptetni életbe, amíg az alábbi terv szerinti munkálatok elkészülnek.

Minden járásbírósi székhelyen egy szakképzet, a kisebbségi nyelveket jól bírő jogász ember vezetése alatt egy vagy több kényszerregeztető bizottságot összeállítani a jogász-vezetőkön kívül még két tagból, közülük az egyiket a hitelező, másikat az adós delegálja. Jogában áll bármelyik félnek ezen bizottság elé vinni a maga tartozását vagy követelését, a bizottság határozata jogerős bírői ítélet erejével bírva a felekre, ha a határozatot egyik sem kifogásolná. Ha akár az adós, akár a hitelező nem volna megelégedve, kerülne a kérdés elbírálása a perrendtartás szerint illetékes bírósághoz. A tényleges döntés tekintetében prejudicálna az egyeztető bizottság határozata.

Ezen eljárással minden vitás követelés jogalapja és mennyisége tisztázható volna.

A szabályozás a fentebb írtam moratórium törvénybe lenne foglalható.

A bizottság és bíróság munkája minden

A pártok, különösen a liberális, Averescu- és a nemzeti-parasztpárt jobbszárnya, ma is a magánkapitalista viszonyok sérthetlensége alapján állanak az alkotmány zászlaját lengetik, míg a kormányt nyomós szociálpolitikai és államrendbéli szempontok az államkapitalizmus fokozott érvényesítésére ösztönzik. A két felfogás, amely világszerte ádáz küzdelmet vív egymással, természetesen külön-külön konverzió kérdésében is alig egyeztethető össze.

Vagy ha mégis összeegyeztetik erőszakkal mindenáron, akkor ez csak olyan egybekeverés lehet, mint amennyire olajat és vizet egymásba lehet oldani. Nem lehet egyidejűleg menteni a parasztságot és a bankokat, a fuldokló adósságot és a mértéktelenül felduzzadt követeléseiket konokul ragaszkodó hitelezőt.

Pedig minden jel szerint ilyen fából vaskarikák készül a konverzió problémájából is. Argetoianu tegnap délután hosszasan tárgyalt Dinu Bratianuval. Az ál-

fokon bélyeg- és költségmentes lenne.

Az állam bocsásson ki mindenki által egy köz- mint magántartozásba készpénz gyanánt kötelezőleg elfogadandó állami bonokat, hogy ezekkel a már katasztrófálissá vált készpénzhány miatt nem likvidálható tartozások-követelések rendeztessenek, megkapják a normális egyensúlyt. Ezek a fizetési jegyek végeredményben ugys adó, illeték stb. címen az államkasszába kerülnek vissza, tehát sem pluszt, sem mínuszt, nem képeznének s ezen az alapon egy bizonyos nyugalmi állapotot lehetne teremteni a gazdasági zűrzavarban.

Aki köztartozását nem bonnal, hanem rendes pénzzel fizeti, annak a javára bizonyos százalékos bonifikálni, hogy így az a sokat emlegetett számlázásokba eldugott hét milliárd lej előkerüljön.

A konverzió kérdését, illetőleg törvényét az így összegyűlt anyag alapján azután lehetne és kellene napirendre tűzni.

A kormány kívánatára szívesen elkészítem díjtalanul a szükséges törvénytervezeteket, mert ezen a helyen 40 sorban többet mondani nem tudok.

Székeljudvarhely, február 12.

Dr. Kassay F. István.

A városi ingatlanterhek konverziója

Az iparon és kereskedelmén kívül a városi gazdasági életet fenntartó tényezőknek három fontos kategóriáját érintette az általános moratórium, amely még nem érte el a tetőfokát, de gyors megoldás nélkül holttbizonyosan katasztrófálisan odáig fog fokozódni.

Ez a három tényező a városi háztulajdonosok, a bankbetétesek és a bankok, mint a bankbetétesek sáfárjai, akik a pénzkínálatt és kereslet között a közvetítő szerepet vitték és most a megriadt tőke és a megrohant adós között két malomkö közé jutottak.

Most, hogy a betétes megrohanja a bankot és a bank az adóssá, ez a nyugalom türelmetlenségé fajult, mely mindhárom tényezőre máris végzetessé vált, de még végzetesebbé válhat. És itt a baj már a lakókra is áthárul, mert a háztulajdonosokat velük szemben intranszigenzsebb állásponton kényszeríti az, hogy a csökkenő házbér mellett nemhogy tőkétörlesztési, de a mai magas kamat/fizetési kötelezettségeiknek sem tudnak eleget tenni.

Ily esetben — és sajnos, napról-napra több esetben — a szorongatott háztulajdonos ingatlanának eladására kényszerül, de evedt

nem talál, mert a presumptio venditnek más bankban van a betéte és az a millió betéte esetleg csak 500 lejt ad ki.

Vagyis a bankok nagy része egymás között már megcsinálta az ő kis önkéntes moratóriumát, amely még mindig jobb volt, mintha kényszerregeztettséghez, vagy csúdhöz kellett volna folyamodni.

Természetes, hogy így a pénz körforgásának meg kellett állnia.

Az adósságot a tőkét nem lehet kiadni, mert nem tudja eladni a házat, törvényes kényszereladással pedig nincs vevő, mert ott a vételárát nem lehet takarékkönyvvel fizetni, az árverési vevő tehát legfeljebb a hitelező bank lehet, amely a vételnél a per és átírási költségekkel még mélyebbre immobilizálja magát, háziparkját növelheti, de pénzhez nem jut.

Ezen a siralmas helyzeten tehát nem segít.

lankapitalizmus reprezentánsa a nagyvállalatos magánkapitalizmus megsemmisítőjével, aki még a fenyegető társadalmi megrázkódtatások réme előtt is kiart a klasszikus kapitalizmus elve melletti, amely szorint a hitelező jogos követeléséből egy fillérnyit sem szabad véglegesen feladni, vagy elengedni. Valószínű hogy a két ellentétes felfogás között kompromisszum jön létre: a konverziós javaslatot vissza-konvertálják eredeti formájára, amelyben még nem volt szó az adósságok bármilyen kis részének kötelező elengedéséről sem, hanem csak a mezőgazdasági adósságok hosszabb időszakra, legfeljebb 30 évre való lépcsőzetes felosztásáról, meg a mezőgazdasági kényszerregeztetéstől. Mi több, talán még a szerény és óvatos eredeti javaslat is jobban össze fog szugorodni, mintán kiderült, hogy nincs és nem is lesz hamarosan pénz az államnak arra hogy kölcsönökkel kártalanítsa a hitelintézeteket.

Igy aztán most már félős, hogy meglesz ugyan a teljes egyetértés a konverzióra nézve, viszont ez nem fogja elérni magas szociálpolitikai célját: a paraszti birtok megmentését és „szanálását”, amelyre hivatva volna.

het más, mint egy egységes, célszerű, mindenkit kielégítő konverzió, amelynek itt összehasonlíthatatlanul realisabb feltétele és alapja van, mint a mezőgazdasági konverzióé.

A városi ingatlanok a legtöbb esetben egyharmad, legrosszabb esetben fele értékig vannak megterhelve, a kibocsátandó konverziós bonoknak, kölcsönöknek, zálogleveleknek tehát ugyiszólan aranyfedezetet adnának. Ezek, törlesztésre és egy emberséges kamat fizetésére bércekknek esetén is garanciát nyújtanak.

Egy állami ellenőrzés alatt a keresztülvitelt céljaira működő pénzügyi intézmények vagy záloglevelei, amelyek a bankbetét kamatait túlhaladhatnának, jó befektetést nyújtanának. A bankok jogosítandók lennének bizonyos koru és összegű bankbetéteket ilyen bonokkal, vagy záloglevelekkel kiegyenlíteni, viszont az adósság is ilyen záloglevelekkel törleszthetnének, illetve egyenlíthetnének ki bekebelezett tartozásaikat.

Az adósságok fellélegeznének, a bankok tőkét egy csapásra mobilizálhatnának, a betétesek viszont a ma kétes sorsu betétkönyveik helyett, államilag garantált, jól kamatozó és forgalmazható értékpapirokhoz jutnának.

Ezzel a gazdasági életnek egy súlyos problémája lenne megoldva, ha a megoldás el nem késne.

Sz. A.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület határozatai

1. Az 1931 július előtti időkből származó összes belföldi állami és magántartozások 50 százalékkal redukáltassanak.

2. Az állam összes belföldi tartozásait 500 lejes bonokkal fizesse ki, melyek tartozások fizetésénél, valamint az állam által adóban, a vasutnál és postánál kötelezően elfogadandók legyenek.

3. A magánkamatláb és a betétekért fizetendő kamat 6 százalékból maximál-tassék. hitelintézetek magánadósainak ezen felül összesen legfeljebb 3 százalékos kamattöbbletet és költséget számolhassanak fel.

4. Mezőgazdák, kereskedők, és iparosok, részvénytársaságok, és Szövetkezetek tartozásaira, negyedévenkénti kamatfizetés mellett, egy éves moratórium adandó, mely alatt a mezőgazdasági kölcsönök konverziója törvénnyel szabályoztassék.

5. Minden hitelintézet a nála levő betéteket tekintet nélkül az esedékességre vagy kényszerregeztettségre, köteles legyen követeléseit fejében fizeteskép elfogadni.

KACSEK SÜTEMÉNY GAGEL VEKNI KENYER

Budapesten megkezdődött a közép-európai gazdasági konferencia

Galencu román delegátus megleghangu felszólalása

Budapest, február 12.

A közép-európai gazdasági értekezletre meghívott lengyel, cseh, osztrák, román és jugoszláv politikusok megérkeztek Budapestre, s csütörtökön este a Rotari-klub vendégei voltak. A vendégeket Torma Géza, a magyar postatekárkép-pénztár vezérigazgatója és Auer Pál üdvözlötték, majd pedig Hantos Elemér dr. államtitkár tartott előadást a dunai állam-konföderációjáról.

Romániát a konferencián Gherman és Galencu képviselik. A Rotari-klub este-lyén Galencu volt államtitkár kijelentette,

hogy a román delegátusok meleg ér-zésekkel érkeztek Budapestre s remé-lik, hogy kölcsönös megértéssel sike-riül a közép-európai problémákat meg-vitatni.

Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy a Párisban megjelenő Candide című po-litikai heteti szemlében érdekes nyilatko-zat jelent meg Benes dr. csehszlovák kül-ügyminisztertől. Benes a nyilatkozatá-ban utalt a Magyarországgal folytatott gazdasági és politikai tárgyalásokra, a melyek, ha sikerrel járnak és közép-euró-pai egyezményhez vezetnek, nagy von-zóerőt fognak gyakorolni különösen Ausztriára. De a közép-európai államok gazdasági és politikai megegyezése ki-tágítja a gazdasági kombinációk kereteit s ennek a körülménynek Németország és Olaszország ipara is nagy hasznát venné.

SZABADTÉRI KÖZVETÍTÉSRE

Ujromániai fiók: CLUI, Calea Regele Ferdinand 14

Oblomovizmusba kergeti az in-ség az erdélyi magyar irodalmat

Szombati Szabó István, a nagynevű költő vallomása nyolc évi hallgatásának okairól — „Az erdélyi író külön tragikum, hogy nem tudja kilutni a formáját” — A 40–50 irodalmi kiválóságot, az er-délyi magyar kultúra alkotó munkásait elartani magyar köteleesség

Néhány szó Babits Mihályhoz, mint a Baumgarten alapítvány elnökéhez

Lugos, február 12.

Mosolygó arcu, nyugodt beszédű, negy-venkét éves ember, a haját őszbe csavar-ta a sok befelé átélt, de kifelé nem mu-tató szenvedés. Költő, református pap és Lugoson lakik. Szombati Szabó Istvánnak hívják. Egy évtizeddel ezelőtt az egész magyar nyelvterület figyelmére ráterelődött, mert Szombati Szabó István kivé-teles poétai tehetség. Mint bővízü patak-ból, úgy csergedezett ebből a próbált lélekből a kiforrott formába tört őseréjű líra. Aztán elhallgatott a lugosi prédi-kátor. Nyolc esztendő óta alig-alig hallat magáról. A probléma, ami itt adódik, két szempontból is figyelemre méltó. Fel kell figyelniünk rá. Egyrészt, mert egy negyvenkét éves, őseréjű tehetség még jóval innen van a csúcsponton, másrészt, mert Szombati Szabó István esete nem egyedülálló az erdélyi magyar irodalom-ban. Fel kell figyelniünk rá, mert veszély-ben a dal az erdélyi irodalom aranytor-ku pacsirtáinak ajkán. Már pedig mi terem meg abban a talajban, amely még a dal gyöngye palántáját is a halálnak szánja?

De beszéljen az ember, aki hosszú rá-beszélés után legyőzte magában a túlmé-retezett szerénységet és tompa rezigná-ciótól átfűtött hangon elmondotta, miért hallgat hosszú esztendőök óta a benne élő, halálra szánt költő. Amit általánosság-ban mondott, reá is vonatkozik, amit sa-játmagáról mondott, csaknem szószertint érvényes csaknem valamennyi Erdélyben élő író- és költő-társaira is.

Szombati Szabó István tiszteletes ur a következőket mondotta az erdélyi iro-dalom válságáról és az elnémult lugosi köl-tőről.

— Az irodalom válságát én nem any-nyira az általános gazdasági krízisben, mint sokkal inkább a lelkeknek a krízi-sében látom. A két dolog összefüggésben van egymással, mert a lelkek krízise vég-eredményében a gazdasági krízisre ve-zethető vissza és amikor az irodalom vál-ságáról beszélünk, kétségtelen dolog, hogy a válság az anyagiakon fordul meg. De nem elsősorban. A közönségnek minimá-lisan redukálódott felvevő képessége, mert nincsenek meg hozzá az anyagi eszközei. Ha nincs könyvvásárló közönség, termé-szetesen nincs értelme és nincs célja an-nak, hogy az író írjon. Az olvasó közön-ség kihálásával kihalt a költő, az iro-dalom és kieszik az író, aki az irodalmat termeli. Ebben látom az irodalomnak, il-letve a költőnek materiális válságát.

— Sokkal súlyosabbnak látom a lelkek válságát. Ami ebben a tragikusabb, az, hogy ez a lelki válság nemcsak a közönséget, hanem magát az író is hatal-mába ejtette. A pár évvel ezelőtt még szomjasan olvasó emberek lelkében las-sankint teljesen elszáradt a művészi és a szép iránti érdeklődés és ennek az érdeklődésnek a kiszikkadásával kiszikkadt a művészi és a szép iránti fogékonyság és érzékenység is. Az irodalom egykori föl-vevő rétegét évről-évre, napról-napra egyre jobban örlik az életgondok, ame-

lyek szinte képtelenné teszik a szépnek és művészinak lelki abszorbeálására.

— Ami az erdélyi irodalom sorsát és helyzetét illeti, szomorúan és fájdalma-san látom benne Erdély tragikus fátu-mának a beteljesedését. A tíz évvel eze-lőtti csodálatos és gyönyörű fellángolás sokszínű lobogása káprázatosan nagy-szerű kigyulladásra volt a teremtő és al-kotó akarásnak. De ezek a lángok, — már ahogy én innen, messziről látom — majdnem minden erdélyi író életében kialudtak. Már nem égünk lánggal, csak parázslunk és füstölünk majdnem valamennyien. Az erdélyi magyar író-gárda tagjai, között talán az egyetlen Reményik Sándor kivételével, mindany-nyian a családfenntartás, a megélhetés, a kenyér és az értekező szakadatlan ro-bort rettető igájában görnyedezünk. Ehez járul a legtöbb erdélyi írónál az anyagi gondok és az eladósodottság lel-kezől nyomorúsága is. Íróink, akik pár évvel ezelőtt még olyan csodálatos és gyönyörű lendülettel szállottak fölfelé, ma már lehulló, halványodó félben van-nak, ha még egészen le nem hullottak. Az egynehány évvel ezelőtti alkotás-gaz-dagság egészen elszegényedett. Mindnyá-junkat igában tart az élet és különféle munkákban agyonrobotolva, gondoktól marcangolt lélekkel nem is lehet alkotni, mert az ocsu nem teremhet virágokat.

— Az erdélyi író külön tragikuma az, hogy nem tudja kifutni a formáját. Hogyha meg is vannak az adottságai, nincsenek meg a lehetőségei az alkotás-ra. Almainkat, terveinket, alkotni, terem-teni vágyásunkat magunkkal visszük a temetőbe. S az a sok szép, amit kedve-zőbb körülmények között magunkból ki-termelhettünk volna, együtt rothad el a szívünkkel és az agyvelőnkkel. Olyanok-nak látom magunkat, mint az áldott asszonyokat, akik nem tudják világra hozni gyermeküket és vele együtt elpusz-tulnak.

— Néhány évvel ezelőtt az Erdélyi Helikon marosvécsi találkozóján néhány író-társam előtt rámutattam arra a le-hetőségre, hogyan lehetne az erdélyi ma-gyar irodalom csodálatos kivirágzását elősegíteni. Akkor volt ez, amikor tragi-kussorsú Sipos Domokosunk speciálisan erdélyi, magyar és írói tragikumát sirat-tuk. Csak arról lett volna szó, hogy Er-dély kisebbségi pénzügyi és nagy-ipari vállalatok tevékenységének az erdélyi író elzsilipelt alkotó kedvének és al-kotó képességének szabad kivirágzását. Hogy mentesítsék az erdélyi írókat a megélhetés mindennapos rettető gondjai alól. Ezt úgy láttam elérhetőnek, hogy ezek a bankok és vállalatok egy-egy írói vállalkozásnak be igazgatósági tagjaik közé. Az ezzel járó tiszteletdíj, amely egyb-ként legtöbbször amugyis telt zsebekbe folyt, jelentékeny részét emelte volna le az életgondnak az erdélyi író vállairól. Egy maréknyi, komoly értéket jelentő er-délyi író és művész alkotás-képességének biztosításáról lett volna szó. Legfeljebb 40, vagy 50 lett volna az így megmen-

tendő erdélyi értékek száma és ezt a men-tőmunkát akkor még játszva vállaltat-ták volna az erdélyi kisebbségi bankok és magánvállalatok. Tuléideális és megvaló-síthatatlan elgondolásnak tartották az ötletemet. Realizálása érdekében egy szó, egy lépés sem történt. Ma már nincsenek se virágzó kisebbségi bankok, se virágzó magyar gyárak és vállalatok. Lassankint elfogynak az erdélyi írók is. Talán, — lsten ne adja —, kialszik lassan az a gyönyörű lobogású tűz is, amit tíz év óta erdélyi irodalomnak nevezünk.

— Ami szubjektíve engemet illet, tel-jesen elvesztettem már alkotó kedvem. Néha nagyritkán, nem tudok ellenállani egy-egy kitörő versnek, de nyolc éve mult, hogy utolsó könyvem megjelent és nyolc év óta nem írtam összesen egy so-vány kötetre való. Egészen megevett a kenyér...

— Csak elgondolásaim vannak, terve-im nincsenek már. Ez nem irodalmi im-potencia, ahogy azt pár évvel ezelőtt a tölem verskötetre való anyagot kérő Ke-mény János báró mondotta. Anyagom és mondalóm volna akár tíz kötetre való is, csak nincs, aki megírja és nincsen mikor. Ha kiérnék benem egy-egy vers, csak elgondolom, de leírni már sem ked-vem, sem akaratom nincsen. Én vagyok az erdélyi irodalom Oblomovja...

Szombati Szabó István keserű önval-lomása után e sorok írója kimerítettnek tekinti a kétségbeesítő tényállás regisz-trálását. Jobban és szívbe markolóbban ugyan ki rajzolhatja képet a költő vál-ságba jutott lelkéről, mint maga a költő. Az újságíró a tettek embere akar lenni és az erdélyi magyar társadalomhoz for-dul. Fel kell tennünk a kérdést: olyan nagy az inség a kétféle romániai ma-gyar portáján, hogy kategórikus impera-tívusz a negyven, vagy ötven erdélyi író halálos ítélete? Olyan nagy az inség, hogy az erdélyi magyar társadalom, a mely a szükségleten és céltalan életű kerék tizezreit táplálja, kiirtásra kárhoz-tatja emberi és faji létének ezt a negy-ven-ötven büszkeségét?

Babits Mihályhoz, a költőhöz, mint a Baumgarten-alapítvány elnökéhez is kell intéznünk egy néhány szót. Szombati Szabó Istvánnak 84000 lej adóssága van és abból a papi kongruából ál, amit nem igen szoktak kifizetni. Reggeltől-estig hívei érdekében ír, futkos, agítál. Börtönből kiszabaduló rabok tucatjainak felruházása érdekében ír árkusos episz-tolákat. Gondjai vannak ennek az üzőt embernek és három gyermeke, akiknek holnapja úgy rágja életét, mint szu a fát. A tengerre szeretne elmenni. Szombati Szabó István, mert a „csendes” lugosi re-formátus paplak reggeltől-estig szegény emberek és ügyes-bajos gondok zajától hangos. Egyedül szeretne egy néhány hétig maradni és újra költő szeretne len-ni a lugosi tiszteletes ur. Nem volna mód rá, Kedves Mester, hogy például a lugosi pap-költő szerény kívánsága teljesüljön?

Némegy Gábor

Egy kis kontra-névelemzés

KI AZ A SOFRONIE GEORGE?

Csikszereda, február 12.

Nem éppen fontos, de érdekes, sőt bi-zonyos pikáns melléke is van.

Ki is az a Sofronie George dr., kama-rai képviselő, aki Onosifor Ghibu kolozs-vári egyetemi tanár vezénylete alatt olyan elkeveredett támadásokat intéz az Erdélyi Római Katolikus Status ellen, sőt újabban ő vette át a parlamenti ak-ció vezetését is ebben a támadó hadjá-ratban?

Csikban még emlékeznek a Sofronie családjára. Sofronie dr. szintisza szé-kely család sarja. Az apja, néhai Sofron Imre, Csikszenttamason asztalosmester volt. Anyja Gál Erzsébet csikpálfi székely asszony. Derék és szorgalmas házaspár volt Sofron Imre és Gál Erzsé-bet, a székelyföldi gazdasági viszonyok azonban mindig elég mostohák voltak. Így aztán Sofron Imre asztalosmester egyszercsak kapta magát és Bukarestbe költözött, ahol abban az időben igen nagy becsülete volt az ügyes székely iparosnak. Itt, Bukarestben született György nevű fiuk is, aki középiskolai tanulmányainak elvégzése után a lami stipendiummal végezte el párisi egyete-mi tanulmányait. Cserébe azonban a római katolikus vallásról a görög kele-tire tért át és román nemzetiségűnek vallotta magát. Politikai pályára 1921-ben tért, amikor Averescu vármegyei prefektusnak nevezte ki Segesvárra.

Most már fajromán, aki éppen a ró-mai katolikus Status ellen vezet dühös rohamokat. A népszámlálás alkalmával valószínűleg nagyon helyeselte a név és fajnevezést.

Ismételjük, nem fontos, csak éppen nagyon érdekes s azért is tartottuk ér-deemesnek a megemlést.

~~~~~

BEDÖRZSÖLÉS

CARMOL
HÜLÉS ELLEN MEGÓV
LEKÜZDI A GRIPPAT
OLDALSZÚRÁST ÉS
REUMÁS FÁJDALMAKAT

Sonja Hennie megőrizte a női műkorcsolyázás világbajnokságát

Lake Placid, február 12.
A női műkorcsolyázás olimpiai versenyé-
ben Sonja Hennie tíz pontelőnnyel ismét vi-
lágbajnok lett. Második lett az osztrák Frici
Burger, harmadik az amerikai Winsen.

↓ VASÁRNAP JÉGHOKKI-MÉRKŐZÉS
LESZ BRASSÓBAN. Vasárnap délelőtti tíz
órai kezdettel a cenkalatti jégpályán a Bra-
sovia és az Olympia jéghekkci csapata mér-
kőzik. Mindkét csapat már a szezon eleje óta
erős tréningben van és ennek következtében
érdekes küzdelemre van kilátás.

Select Mozcó

Ma

PREMIER

Ma

Bd. Palace Mozcó

BUKAREST

Salamon Béla

a legnépszerűbb **Fritz Schulz, Maria**
magyar komikus, **Paudler és Paul Morgan**

Az asszonynak mindent meg kell bocsátani

Mon. Ricoll film.

című szenzációs zenés-bohózatban. — A film négy kitűnő slágerdalt hoz

CSAK JÓ ÁRUT LEHET ÁLLANDÓAN HIRDETNI

Aki hirdeti az megbe-
csúli a vevőt, gyorsan
előnyösen szolgál ki
és megnagyobbodott
torgalom mellett ie-
lentékenyen
OLCSÓBB ÁRAKAT
számít!

FOGADJA MEG TANÁCSUNKAT:
KÉRJE MINDENÜTT AZ ITT
HIRDETETT MÁRKÁKAT! SZE-
REZZE BE SZÜKSÉGLETÉT
AZ ITT HIRDETŐ CÉGEKNÉL!

Szövetek,
Bélésárak
Selymek
gyári lerakata!

VESTIS BRASSÓ
LEN-SOR 22. Telefon: 128
**SETA-
SELYMEK** BEN
szortírozott raktár!
Eredeti gyári árak:

Fehérnemű, harisnya, kötött-
áru ezen védjeggyel

a legolcsóbb, mert a legjobb.
WEBER ROBERT
BRASSÓ, KAPU-UTCA 7.

RECORD
RUHARUHAZBAN
Brassó, (Kapu-u.) Str. Regele Carol 1.

Nemcsak jót, hanem
nagyon olcsón is
vásárolhat!

Férfi öltönyök
szövetből - Lei 600 tól
Munkásruhák - Lei 260 tól
Gyermekek ru-
hák bélelve Lei 200-tól

CIPŐK

„DERMATA“ a legjobb belföldi márka
„SALAMANDER“ ES
„FOR-EVER“
a legjobb külföldi márkák

IPSEN

CIPORUHAZAK
Brassó Kapu-u 28
MEDGYES
SEGESVÁR

H. PETERSBERGER

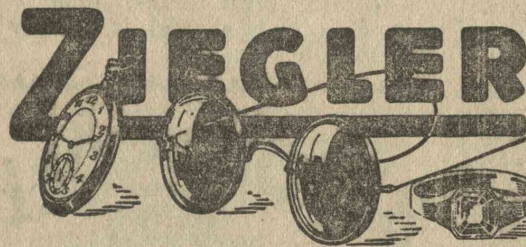
fűszer és festékárú kereskedés
Brassó, Hosszu-utca 22.

Alapítotott: 1886 Ajánlja

Naponla frissen pörkölt kávé keverékeit,
amelyek a mai technikának megfelelő legmodernebb
motoros pörköltővel
lesznek pörköltve.
Friss tea érkezett; árleszállítás teában.

Óra-, arany- és látszer javítóműhely

Brassó, Kapu-utca 28 sz.

Karkötő és zsebóra üvegek, rugók,
csavarok, kerekék, mutatók, arany-
és ezüst hegesztés, aranyozás, ezüst-
írózás, kövek foglalása, saját legy-
gyártó gép vésés, stb. **Látszerész-szak-
ember,** szemüvegek pontos kiválasztá-
sása, minden létező üveg raktáron
automatikus üveg-készítőgép mo-
torhajtás, töltőtölti javítások stb. stb.

Eladás takarékhétél-
könyv ellenében is

Autotechnika,

Brassó, Vasut-utca 2.
Lego.csóbb bevásárlási
törzsrakásnak!

ELECTRA

BRASSÓ, Kolostor-u. 22
Rádió- és villanyfel-
szerelési vállalat

DEPNER & ROTH

Brassó, Kapu-utca 5.
DIVAT ÉS KÉZMŰÁRU.
A Brassói Központi Hiteliroda tagja. Telefon 116.

Lignit

(barna szén)
Tüzfát, szén-koksot
szállít
S. A. R. LIPA THEILER
Bukarest,
Soseana Gării Obor 21.
Telefon 242/61.

MEGNYILT

új mechanikai
cipőjavító-műhely
(talp és sarok)

Árak:

Női cipőtalpalás Lei 65.—
Férfi cipőtalpalás „75.—
Sarok Lei 15.—35.—
Garantált anyag, elsőren-
dű minőség!
Mindenfajta cipő vegyi
festése. Garantáljuk a jó
kivitelt. Ár 50.— lej pá-
ronként.

NEW-YORK

BUKAREST,
Strada Buzești 10.

HENNE ROYALE

A közismert keleti hajfes-
tő növény.
Allandóan frissen raktá-
ron minden színárnyalat-
ban.
Kis doboz ára 100.— lej
Nagy doboz ára 150.— lej
HENOL ROYALE
a folyékony hajfestő sze-
rek királynője.
Minden kívánt színárnya-
laiban.
Kis doboz ára 100.— lej
Négyszeres mennyiséget
tartalmazó doboz ára
250.— lej
Díjtalan használati utba-
igazítás. Más festőszerek
által elrontott hajszínt, a
legnagyobb gondossággal
helyreállítunk.
Kérje minden nagyobb
gyógyszertárban, drogé-
riában, fodrászüzletben és
illatszertárban.
Minden doboz magyar-
nyelvű utasítást is tartal-
maz.

RÁDIO- LABORATORIUM

„NOV“
Brassó, Rózsatér 19.

Minőség
kivitel, ár!

TEL'MANN FIVÉREK
uridivatsza'osága
București, Cal. Rahovei 34.
Scherg szövetek

**Olcsó kotta
vásárunk,
szenzáció**

10 darab jó kotta 15.— lej,
vidékre 20.— lej.

Brassói Lapok Könyvoszlálya.

HOLGYEK! Az egyetlen-ma-
gyar nyelvű divatlap a „Párisi
Divat“, a női divaton kívül
gyermekdivatot, női kézimun-
ka, irodalom és a háztartás
minden ágáról is tájékoztat,
ma már csak 25 lejbe kerül!
Postai küldésnél még külön 3
lej portóra is küldendő. Igyan-
ilyen árban elfogadjuk előfi-
zetéseket 3, 6 és 12 hóra is. A
Brassói Lapok Könyvoszlálya.

Biri néni szakácskönyve
egyetlen háztartásban sem nél-
külözhető. Ára köve 130 lej.
Kapható a Brassói Lapok
könyvoszlályaiban 14048

Néhány nappal ezelőtt „Mózes és Argetoianu” címen e rovatban megírtam, hogy a korábbi konverziós törvénye forradalmian mérsékelt és dicsőretreméltóan demokratikus legyen, de semmiesetre sem — új. A mű nagy alkotóját, Argetoianut, megelőzték. Nem sokkal, csak egy 2600—2700 esztendővel. Ezzel szemben megmaradt vigaszsképpen leleményes pénzügyminiszterünk számára, hogy az, aki homlokáról letépte a kezdeményezés babérját, nem kisebb egyéniség volt, mint maga Mózes.

Már pedig Mózes után másodiknak lenni nagyobb dicsőség, mint Jorga után elsőnek. Szóbanforgó cikkemben rámutattam arra, hogy a zsidó törvények szerint minden hetedik esztendőben kötelező adósságlelengedést írta elő, (Mózes 5-ik könyvének 15-ik fejezete), másrészt minden ötvenedik esztendőben püssaadatták az időközben megvásárolt földbirtokokat eredeti tulajdonosaiknak. (3. 25. 2.) Erre a cikkekémre egyik barátomtól, akit csak azért nem nevezek tudósának, mert tényleg rendkívül képzett, ma a következő levelet kaptam:

Igen tisztelt Uram!

Engedje meg, hogy „Mózes és Argetoianu” című közleményével kapcsolatban, mely elárulja, hogy ön az ókor eseményeivel kapcsolatban némi érdeklődést, de csak fogyatékos tájékozottságot tanúsít, kiegészítésképpen felvilágosítással szolgálhassak.

A szóbanforgó törvényeket, melyeket cikkében említ, Mózes, vagy valamelyik más zsidó államférfi valóban meghozta. Hozzávetőleges számítások szerint Krisztus előtt 200 körül, pontosabban e század utolsó évtizedeiben léphettek életbe.

Abban azonban jelentősen téved ön, a mikor feltételezi, hogy a néhai töke egyszerűbb, becsületesebb és emberbarátiabb volt, mint a mai s néma önfeláldozással vette tudomásul, hogy a szegény, istenadta nép érdekében el kell emészteni önmagát. Eh, szó sincs róla. A töke mindig töke volt s az is marad, vagyis mindig növekedni akarja önmagát, akárcsak a mi boldog korszakunkban. A pénz most sem lelki kérdés, nincsenek emberbaráti szempontjai, vagy humanitárius aggodalmak. Profitot akar, kamatot, még pedig lehet

tőleg uzsorakamatot. S ha körett megzavarják, tiltakozik és harcol minden erejével.

Tiltakozott és harcolt tehát az ókorban is.

Még pedig eredményesen.

Erre vonatkozólag felhívom figyelmét a Talmud néven összegyűjtött iratok két könyvére.

Az első a „Nischnah Vehebut”, a második pedig a „Gittin”. Az előlsőnek 10-ik fejezetében s itt a harmadik versben, a másodiknak a 4-ik fejezetében s itt is a harmadik versben, a következőket írják a bölcs rabbik:

— Ha az adósságlelengedéssel szülő törvényeket fenntartottuk volna, akkor a kölcsönkérők előtt végtelenségig becsukódta volna az ajtó.

— Tehát azt a nagy mózesi reformot, amelynek méltatására ön oly kellemes szavakat talált, visszavonták, mert a tőkés, akárcsak manapság, a hitelélet teljes felbomlásával fenyegetőztek.

Ez a visszavonás, melyet az ókori zsidó kapitalisták elkeseredett harca előzött meg, a Krisztus előtti VI. század első évtizedeiben íródott be a törvénykönyvbe. Tehát alig 30—40 esztendővel azután, hogy az elengedés törvénye megszületett. Ebből azután könnyen kiszámíthatja bárki, hogy a megvásárolt földbirtokoknak eredeti tulajdonosai részére való visszaszolgáltatására sohasem került sor, mert ez csak az ötvenedik esztendőben lett volna esedékes. A pénzadósságokat elengedték ugyan hetedvenként néhányszor, háromszor, vagy legfeljebb négyszer, de azután a kihelyezési töké nyugodtan folytathatta tovább üzemét.

Mint láthatja mindebből, a liberális tökések befolyása harmadfélszer éppel ezelőtt is erősebbnek bizonyult, mint a szent rabbik megváltozó és nemes akarata. Engedje ebből azt a következtetést levonnom, aminek helytálló voltára máris sok jel mutat, hogy a liberális tökések ereje ezuttal is nagyobb lesz, mint a szent rabbinak Argetoianunak akarata s az adósságok elengedéséből nem lesz semmi.

Legfeljebb a látszat s az, hogy a rövidlejáratu hitel egy része hosszulejáratuá konvertálódik.

Egyebekben maradok tisztelő híve, stb.

Nincs semmi akadály a annak, hogy a levél igazságai előtt fejet ne hajtassak. Annál inkább nincs, mert időközben magam is alaposabban áttanulmányoztam az ókori iratokat s azokból azt a szomorú, de egyben kétségtelen meggyőződést szűrtem le, hogy a töké valóban mindig töke volt, tehát az ókori boldogságban sem futott kevesebb lendülettel és kiemeltséggel a profit után, mint manapság.

Erre vonatkozólag meggyőző bizonyítékokat tudnék felsorakoztatni a szent könyvből, ha nem tartanék attól, hogy az olvasót már eddig is túlzottan vitték igénybe dicső elmeim örömei és bánatai. Így csak egyszerűen azt említem meg, hogy Krisztus előtt 500-ban Jeremiás és Nehémiás próféták már megrázó irásokban ecsetelik a nép panaszait a tökések kiszípolozása miatt, valamint fájdalmas sorokat találnak a tökések eladósodásának ecsetelésére, mely utóbbi tény természetesen a földet és szőlőt elzárkózódását vonta maga után.

Elegendő volt tehát néhány rövid évtized ahhoz, hogy szabadjára engedtetvén a töké, a kamatpolitika, illetve uzsorarendszer a kánaáni jólét nemzeti katasztrófájává fajult.

Amint a mi Kánaánunk, mely pedig természetesen véletlenek szerencsés keveredése következtében hivatva volna tejjel-mézrel folyni, sem nyújtja, csupán a nép végzetes társadalmi összeomlásának és balsorsának képét.

AZ A KONOK GOLYÓ

A becsületesebb közvélemény megdöbbenve veszi tudomásul, hogy Bukarest szívében, következként tehát az ország szívében ismét belelőttek a munkások egy csoportjába. Kiderült, hogy a fegyverhasználatot semmiféle jogos indok sem igazolja. A rendőrök felszólították az összegyűlekezt munkásokat, hogy oszoljanak szét. Ezek vonakodtak a felszólításnak eleget tenni. Erre előkeleltek a revolverek és eldördültek a lövések.

A rendőrség azzal magyarázkodik, hogy a munkások tüntetni akartak.

Nos?

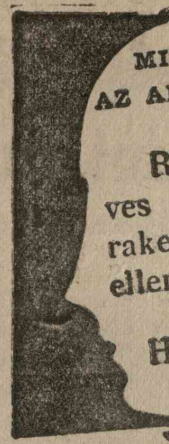
Vajjon a tüntetést az alkotmánynak vagy a részlörvényeknek mely paragrafusai tiltják el?

S ha ellitják, hol van az megírva, hogy a tüntetést előzetes intézkedésekkel kell megakadályozni?

S ha előzetes intézkedésekkel volna szabad megakadályozni, mi jogosítja fel a tökéket arra, hogy ez golyóval történjen?

Mióta váltotta fel a sablonos közigazgatási szabályokat a puskapor?

Mi már sok tüntetést láttunk Bukarestben is. Felvonultak a bérlők, felvonultak a háztulajdonosok, fel az avarszkánusok, a nemzetipártiak és a liberálisok. S rengetegszer vonultak fel a diákok, hogy ily módon is kifejezésre juttassák

MIERT IS FÉLNI A TELTŐL ÉS ENNEK AZ ARCBŐRRE HÁRAMLÓ HÁTRÁNYAITÓL?

Reggel és este a még mosdástól nedves arcbbőrre egy kis SIMON-CRÉMET rakenni, megvéd teljesen szél és vihar ellen.

Használati utasítást pontosan befartani!

CRÉME SIMON
PARIS

azt a határozott véleményüket, hogy minden bajuk és bánatuk nem egyéb egyszerű felekezeti kérdésnél. Aminek poétikai esszenciája tudvalevőleg már rég megszűnt két nemesen tömör, de annál magávalragadóbb sorban:

Hazádnak rendületlenül,

Üsd a zsidót kegyetlenül!

Felvonult ebben az országban és ebben a fővárosban már minden és mindenki. Tízrezes tömegek sorakoztak az utcákon. Csendőrként rendőrszázadok állottak előreszegzett fegyverrel. Sürrő kordon szegült szembe a tüntetőkkel.

De lövés azért nem történt.

Ámbár ezek a tüntetők mindannyiszor megtámadták a közteret, áttörték a sorfalat, inzultáltak az uniformis egységeket s általában a legfegyelmetlenebbül, a legkihívóbban viselkedtek.

Mondom, mégse löttek. Pedig itt nem a tüntetés szándéka, hanem a szándék tüntetése forgott fent.

S lőni mégis csak a munkásokra lőttek. Amivel természetesen nem azt akarjuk mondani, hogy általános, egyenlő, titkos és tüntetésenkinti sortűzet kérünk, hanem azt, hogy amint az egyik társadalmi osztállyal szemben lehetetlen a puskapor

és a golyó felforralló rendszere, úgy legyen lehetetlen a másikkal szemben is. Mert ez a részleges és rendszeres fegyverhasználat bajos eszköz: könnyen az agyba kergetheti a vért.

Még akkor is ha a koponyát történetesen nem éri a lövés.

AZ A KONOK CUZA

Ez a párbeszéd a kamara folyosóján hangzott el közvetlenül azután, hogy a fajvédő képviselők élénken helyeselték a sorocai szökevény zsidó ifjak agyonlövését.

Boila Zaharia, a Patria főszerkesztője Cuza professzorhoz: Vajjon mi az önök álláspontja a zsidókkal szemben követendő eljárásról?

Cuza: Az, hogy ki kell üzni őket az országból.

Boila: Hát akkor miért helyesli, hogy lelővik azokat, akik ki akarnak szökni közülök?

Miután a kérdésre Cuza mélyen hallgatott, mi sem lehetünk oly szerénytelenek, hogy felelni próbálkozzunk helyette, amikor a zsidókérdésben távolról sem vagyunk oly tájékozottak, mint ő. (m. i.)

Rendőrinkvizíció az utcai árusok ellen

Iszonyuan elverték a kolozsvári rendőrségen, mert magyarul kínálgatta a portékáját

Aki napi 20 lejre keres és 200 lejre megbírságolják érte

Kolozsvár, február 12.

Különösen a kemény téli napok beállta óta meglevenedett a kolozsvári utca. A legforgalmasabb pontokon mozgó árusok üttették fel a tanyájukat, akik hangos kiabálással kínálják a mellettük elcsúszó közönségnek 3 lejért a legfinomabb cserna cipőfűzőt, ugyanannyiért egy darab borax-szappant, 2 lejért husz darab varróit, 1 lejért friss perccet s más hasonló értékű tömegcikkeket.

Ezeket az utcai árusokat üldözi most a rendőrség. Mindennap hatszor is leigazoltatják, összeszidják, elkergetik őket, vagy tucatjával bevisszik őket a főkapitányságra, ahol kihágási jegyzőkönyveket vesznek fel ellenük, megbírságolják őket 200—300 lejre, amit azután leülhetnek az ügyészségen, ha nem tudják kifizetni. Az egyik ilyen póruljárt utcai árus Weisz Sándor egykori férfiszábo. Nős ember, családja van. Évek óta nincs munkája. Különben tudóbajt szerzett a mesteriségével. Mostanáig abból tartotta el a családját, hogy a Főtéren süteményt árult, amelyet az egyik pékmestertől kapott bizományba. Naponta 15—20 lejre keresett meg ezzel, ami bizony még házbérré sem elég. Orvosságra éppenséggel nem telik.

Fel akarta vettetni magát valamelyik kórházba, de nem akarnak neki szegénységi bizonyítványt kiadni. Van ugyanis egy 1928 évi belügyminiszteri rendelet, amely megtiltja a közigazgatási hatóságoknak, hogy egyes kivételes esetektől eltekintve, szegénységi bizonyítványt állítsanak ki.

Ily hát tovább kénytelen dideregni az istentelen hidegben. De ezt sem engedik meg neki. A minap a rendőr bevitte az elsőkerületi rendőrkapitányságra, majd a központi rendőrségre, ahol felelőségre vonták, hogy miért nincs iparendelése? Megmondta, hogy nincs rá pénze, amire a válasz az volt, hogy akkor minden nap be fogják kisérni és minden nap megbírságolják 200 lejre.

A szerencsétlen ember sirva fakadt és kijelentette, hogy akkor nincs más választása, minthogy felakassza magát.

vagy beugorjon a Szamosba.

Ugyanez az eset ismétlődött sok más utcai árusnál. Kiderült azután, hogy az egész hadjáratot a kereskedelmi és iparkamara intervenciójára indította meg a rendőrség, a kamarát viszont a nyílt üzlettel bíró kereskedők keresték fel panasszal, hogy az utcai árusok komoly konkurrenciát csinálnak nekik. Csakhogy — nagyon furcsa dolgok sülték ki egyes esetekben. A rendőrség megállapította, hogy

az utcai árusok mind kereskedőktől kapott bizományi árut árusítanak.

Ennek ellenére az utcai árusok zaklatása nem szűnt meg és minden ambiciózus közrendőr megrendezi a maga mindennapi botrányát. Szerdán délelőtt egy rendőrmester rátámadt Grosz Fülöp utcai árusra és pofonvágtat, hogy miért kínálja a portékáját magyarul. Kérte az árusitási engedélyt, amely a fiu szerencsétlenségére éppen a másutt árusító öccsénél volt, mert közös névre van kiállítva. Az őrmester emiatt felszólította, hogy kísérje el a központi rendőrségre és mert Grosz nem akart menni, ismét megütötte, majd dühös zsidózáskoz között segítséget hívott és

öt rendőrlégénynek sikerült is a gyenge fizikumu fiút behurcolni a főkapitányságra. De nem vitték be hivatalos helyiségbe, hanem a légénységi hálóterembe és irtózatosan elverték.

Amikor a szerencsétlen fiatalember azzal próbálta megállítani a keményen rázuhanó rendőröket, hogy elmege panaszt tenni Hatieganu Simon kvestornál, még jobban kezdték ütni, pofozni, a haját cibálni. Maga sem tudja, hogyan szabaddult meg a nekivadult rendőrlégények karmai közül. Kihágási jegyzőkönyvet persze nem vettek fel vele, sőt ki sem hallgatta senki a rendőrségen Grosz Fülöpöt, aki azonnal az ügyészségre sietett majd annak felvilágosítására láttelelet vételt fel dr. Ostatea Valér harmadik kerületi rendőrorvossal, amelynek alapján feljelentést tett brutális bántalmazói ellen.

Ma Premier!

JOE MAY

a mesterrendező
új világfilmje

Brilláns!
Elegáns!
Pikáns!

Egy mámoros éjszaka

(...und das ist die Hauptsache)

Vigiláték és bűntügyi regény
Operett és detektívtörténet.
Művészi játék és grandiozus rendezés elképzelhetetlenül hangulatos forgatagában.

Harry Liedtke-vel

az élen
NORA GREGOR
URSULA GRABLEY
OTTO WALBURG
ROBERT THOREN
(Művész film)

Ma a brassói
Redoute Mozgóban

Szombaton d. u. 3. és Vasárnap d. e. 11. órakor Matiné

A film hosszúságára való tekintettel a délutáni előadás pontban 5 órakor kezdődik!

Jóni
»Koldusdiák«

Bankigazgató leánya, mint kommunista vádlott

A nagybányai kommunisták monstre pöre a szatmári törvényszék előtt

Szatmár, február 12. A nagybányai kommunisták monstre-pere ma délelőtt kilenc órakor kezdődött meg a szatmári törvényszék nagy főtárgyalási termében. A nagybányai kommunista vádlottak dolgaról a B. L. annak idején részletesen beszámolt és elmondotta, hogy a nagybányai rendőrség és csendőrség a nyomozás során megállapította, hogy Nagybanán és annak környékén kommunista sejtek alakultak. A nyomozás megállapította még, hogy a sejtek szervezője és irányítója egy Kovács Miklós nevezetű soffőr volt, aki néhány hónappal ezelőtt került Párisból Nagybanára és aki Párisban az ottani kommunista bizottságnál működött és annak megbízásából jött Romániába. — Kovács Miklós soffőr és annak felesége a sejtek felfedezése után Nagybanáról nyomtalanul eltűnt. Róluk a hatóság néhány nappal később azt az értesítést kapta, hogy Bécsen keresztül Moszkvába szöktek. A sejtek tagjainak nagyrészt, összesen tizenhét kommunista gyanus munkást és tisztviselőt előzetes letartóztatásba helyeztek. A vádlottak között van Wolf Ilia is egy huszonhárom éves nagyon intelligens és felvilágosodott

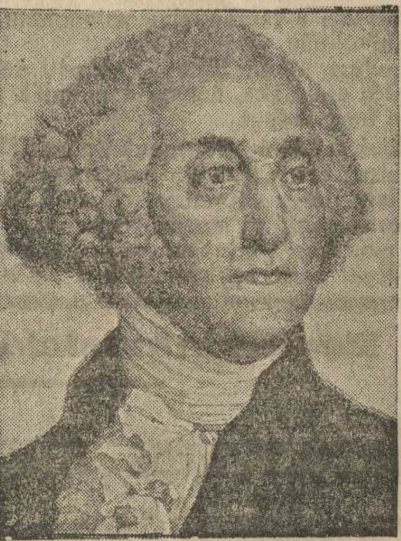
urileány, aki Wolf Mihály felsőbányai bankigazgatónak leánya. A tizenhetedik letartóztatott Mikó Gyula, akiről úgy tudják, hogy az aradi kommunista párt titkára és a sejtek felfedezése után azért jött Nagybanára, hogy ott azokon segítsen és azokat instruálja, akiket akkor még gyanuba nem fogtak.

A tizenhét letartóztatott néhány heti vizsgálati fogság után éhségstrájkba kezdett s így a éhségstrájkot kilenc napig tartották is. Azért kezdtek éhségstrájkba, mert a vizsgálat nagyon hosszú ideig tartott és az a foglyok azt követelték, hogy ügyükben a főtárgyalást tüzzék ki. A kilencedik napon az ügyész és a vizsgálóbíró biztosították a vádlottakat hogy ügyük tárgyalási napját most már egész röviden kitűzhetik és erre a foglyok az éhségstrájkot abbahagyták.

A ma délelőtti tárgyalást pontban reggel kilenc órakor nyitja meg Dascal Péter törvényszéki tanácselnök. Szavazó bírák Dragocescu és dr. Hansa törvényszéki bírák. A vádat Gelea Miklós ügyész képviseli, tizenhat vádlottat dr. Zachiu Felician, egy vádlottat pedig dr. Benedek Pál ügyvéd véd.

A bíróság zárt tárgyalást rendelt el.

WASHINGTON

Az Északamerikai Egyesült Államok február 22-én ünnepli Washington György születésének 200-ik évfordulóját. Washington volt az északamerikai köztársaság első elnöke. Amerikában az Egyesült Államok atyjának nevezik.

— CSÖD EGY KISJENŐI KERESKEDŐ ELLEN. Aradról jelentik: A törvényszék többek kérésére elrendelte a csődöt Freiburger Adolf kisjenői kereskedő ellen. Csődömegmondokul dr. Costa ottani ügyvédet neveztek ki.

★ MA, PÉNTEKEN TARTJA PREMIER-JÉT UFERINI ÉS TÁRSULATA AZ ASTRA (APOLLÓ) MOZI MINDEN ELŐADÁSÁN. Már napok óta óriási érdeklődés nyilvánul meg Uferini és társulata brassói vendégszínház iránt. Uferiniék, mielőtt bukaresti nagy vendégszínházukat megkezdik, néhány napot Brassóban töltenek. A társulat 6 évvel ezelőtt 150 lejes helyárák mellett játszott, ma azonban, a krízisre való tekintettel, hogy a publikum minden rétegének hozzáférhetővé tegye csodálatos előadásait, mozi-helyárák mellett játszanak az „Astra” Mozgóban. Első műsoruk a „Csodák Revüje”, a legképrázatosabb mutatványok és kacagató trükkök sorozata, amelyet Uferiniék már több királyi udvarban bemutattak, óriási siker mellett és melynek folytán nagy kitüntetésekben részesültek.

— FEBRUÁR 15-ÉN NAGY RÁDIÓRAZZIA KEZDŐDIK ARADON. Aradról jelentik: Február 15-én nagyszabású rádiórazzia kezdődik Aradon, ahol 4500 rádióelőfizető közül állítólag csak 800 előfizetőnek a „szénája van rendben.” A többiek kétféle hátrálékkal tartoznak, holott a díjat félévvel előre kell fizetni. A razzia alkalmával el fogják kobozni a „fekete-rádiókat” és, amennyiben gazdájuk huszonöt napon belül ki nem fizeti tartozását, a készülékeket leszállítják Bukarestbe. Rádiósok körében nagy a megütközés, mert nem ismerik el az államnak azt a jogát, hogy tizezer lejes és még drágább készülékeket dijhátrálék fejében elkobozzon és legfeljebb lepecsételéssel lehetne szó. — A razziát egy rendőrtiszt és két postaalkalmazott fogja végzezni.

— Ujabb letartóztatások a bukaresti tüntetés ügyében. Bukarestből jelentik: A Grivita-úti sortüz ügyében Bogdan vizsgálóbíró ma letartóztatásba helyezte Stefan Jakab és Konstantinescu Péter munkásokat, mert állítólag ők támadtak először a csendőrökre. Letartóztatásukat a törvényszék vádtanácsa megerősítette.

zsénybe igyekvő teherautót. Az autó kísérő személyzete közül egy Stoica nevű ember szörnyethalt, másik három pedig súlyosan megsebesült. A sértek nagy része elpusztult.

— EGY MÁMOROS ÉJSZAKA. (Sajtóbe mutató a brassói Redoute Mozgóban.) Joe May némafilmek rendezésével tette ismertté nevét s így a közönség érthető kíváncsisággal várta, hogy a „talkie” fellépése után, milyen fajsúlyú beszélőfilmek kerülnek ki keze alól. Nem kell, csak az „Öfelsége, a szerelem” beszédes sikereire utalnunk, hogy rendezői készségeit ezen a téren is beigazoltuk lássuk. Második beszélőfilmje a mai „társadalmi élet” hű tükré, amelyet számos jellemző pikantiával fűszerezve tálat a nézők elé. Harry Liedtke finom invencióval testesíti meg a vezérigazgató alakját. Renée asszony szerepében a tehetséges Nora Gregor (az „Olympia” főszereplője) pompázik. A kitűnő együttes egyik legrokonszenvesebb egyénisége Ursula Grabley, aki „sose fér a bőrébe” s aki fiatalos temperamentumával az egész filmet átítatja. A jóízű jelenetekben bővelkedő filmet péntektől kezdve vetíti a brassói Redoute Mozgó.

— Brassói piaci árak. Marhahus levesnek I. kg. 20—22, marhahus peccsenye II. 12—16, marhahus pecsenye 38—40, sertés combja 24, sertés karaj 28—30, zsirszalonna 24—28, zsír 38—40, tojás drb. 170—2, csirke párja 50—130 lej. — Élő állatok kilóra: Export ökör kg. 12—14, sertés 10—12, igás ökör drb. 5000—7000, 6 drb. 4000—10.000, 16 luxus drb. 14000—20.000. — Terményárak nagyban: Buza q 320—330, rozs 240—260, árpa, sör 280—310, rozs 240—260, árpa, takarmány 250—270, zab 330—350, tengeri szemes 220—240, lencse nagyszemű 200—300, bab, fehér 250—350, burgonya 120—140 lej. Takarmányárak nagyban per 100 kg. Széna, préselt 150—160, széna, laza 110—120, Szalma, laza 60—70, korpá 200—220 lej.

Két évig ült vizsgálati fogságban

Nagyvárad, február 12.

A nagyváradai ügyészség két évi vizsgálati fogság után csüörtökön szabadlábra helyezte Tobacsenkót, a hirhedt betörőt, aki társaival annakidején a lopások egész raját követte el. Védőinek most sikerült kieszközölni, hogy a tárgyalás megtartásáig szabadlábra helyezzzék. Cinkosait még mindig nem kerítették kézre.

A biatorbágyi áldozatok emléke

Budapest, február 12.

A keleti pályaudvaron ma délben felavattak egy mozdonyt, amelynek külső falára egy acélplakettet helyeztek el. A plakettre két név van rávéve: Moray Lajos mozdonyvezető és Nemes Miklós fűtő. Mindketten azon a mozdonyon haltak meg, amelyet Biatorbágyánál felrobantottak. A felavatott beszédet Samarjay MÁV-elnökigazgató mondotta. Az ünnepélyes aktus után a mozdony azonnal elindult Bécs felé és a biatorbágyi viadukton egy percre megállt.

Rádió műsor

VASÁRNAP, FEBRUÁR 14.

BUKAREST. 11.15: Gyermekmese. 11.30: Prédikáció és templomi karének. 12: Zenekari hgv. 13: Gramofon. 13.30: Hírek, időjelzés. 13.50: Gramofon. 15: Mezőgazdasági előadás. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek, időjelzés. 20.40: Gramofon. 21: Zenekari hgv. 21.45: Ének-hgv. 22.15: Zenekari hgv. — BUDAPEST. 10.40: Hírek, kozmetika. 11: Ref. istentisztelet, prédikál: Ravasz László dr. 12: R. kath. istentisztelet a Várkapolnából. Prédikál: Jádik József. Utána: Az operaház zenekarának hangversenye. A hgv. szünetben: Papp Jenő heti rádiókrónikája. 15: Gramofon. 16: Mezőgazdasági előadás. 16.30: A Waldbauer—Kerpely vonósnyégyes hangversenye és ismeretterjesztő előadások a Rádiószabadegyetem keretében. 17.15: Zenedélután dr. Hubay Jenőnél. Helyszíni közvetítés a művész lakásáról. 18.30: Meg kell érteni a gyermeket. Zagon István humoros felolvasása. 19: Magyar Imre cigányzenekara. 20: Tóth László előadása: Régi képek — új történetek. 20.50: Kuruc-est. Budanovics Mária (ének). Lugossy Ferenc (tárogató) és Palló Imre operaelőadások közreműködésével. 21.45: Egy óra könnyű zene. 23: Gáldy-jazz és cigányzene. Kalmár Pál közreműködésével. — BÉCS. 10.50: Palestrina: „Marcellus pápa miséje”, a bécsi kamarakórus előadásában. 11.30: XI. Pius pápa uralkodásának 10-ik évfordulója. 12: Szimfónikus hgv. 13.15: A bécsi szimfónikus hgv. 13.15: A sok szórakoztató hangversenye. 14.30: A Tautenhayn-vonósnyégyes hangversenye. 16.05: Modern osztrák líra. 16.30: Wacek-zenekar. 18.50: Előadás Afrika népeiről. 19.50: A Rothschild-vonósnyégyes kamarazene hangversenye. 21: Somerset Maugham: „A szent láng” c. színműve. 22.45: Esti hírek. 23: Paus perli-zenekar.

A genfi leszerelési konferencia fő érdeklődése a kínaiak felé irányul. Képünk dr. Yent, a delegáció vezetőjét ábrázolja, a mint titkárral megbeszélést folytat.

Fricska a brassói interimár bizottságnak

Amikor nem a közérdek, hanem a politikai jutalmazás a fő szempont

Brassó, február hó 12.

A NYUGDIJAS ÉS A SORSJEGY. Balogh Lajos CFR nyugdíjas megjelent és elpanaszolta a következőt: 1931-ben és 1932-ben is a nyugdíj felvételéhez szükséges aláírások eszközölésekor az illető tisztviselő udvariasan felkérte a nyugdíjukat váró embereket, hogy vegyenek Loteria Cultul Patriei sorsjegyet, melynek darabja 20 lej. E sorsjegyek az egyesületi székház felépítésének céljait szolgálták. A szegény nyugdíjasok nem utasíthaták vissza a kritikus helyen és időpontban felejtett sorsjegyet, hanem kénytelenek voltak vásárolni. Ismétlem, informátorunk hangsúlyozza, hogy udvariasan, tehát nem presszionálva ajánlották a sorsjegyeket, de a nyugdíjasok még is bizonyos kényszer hatása alatt állottak, hiszen nem akarták megbántani azt a hatósági közeget, amelytől a nyugdíjuk kiutalása és kifizetése függött. A sorsjegyek huzása 1931. január 16-án és július 16-án kellett volna, hogy megtartsák, de a huzások el lettek halasztva 1932. január 16-ra. Arról, hogy ekkor a huzást megtartották volna, senkinek tudomása nincs, mert állítólag sorsolási eredményt nem közöltek, ami arra enged következtetni, hogy a sorsolást talán megint nem tartották meg, vagy egyéb szabálytalanság történt. Jó lenne ennek a dolognak Bukarestben a végére járni, hogy aztán, amennyiben valami panama történt, vagy visszaélés, akkor közérdekből foglalkozni lehessen a kérdéssel. Arra, hogy Brassóban a fenti módon árulták a sorsjegyeket és a nyugdíjasok ilyen körülmények között vásárolták is azt, tanu Balogh Lajos CFR nyugdíjas (Derestyei-ut, Villa Viorica), továbbá Alpári Mihály CFR nyugdíjas, aki jelenleg a Kocsis-féle fűtőgyárban van alkalmazva. Brassóban Balogh szerint még rengeteg tanut állíthatnak erre. A Balogh és Alpár neve egyáltalán nem szabad, hogy szerepeljen, csak akkor hivatkozhatunk rájuk, ha esetleg a bíróság előtt bizonyítani kell. Tehát ők csak tanuk és nem informátorok.

Egy boldogtalan teremtés harca önmagával. Csikszeredai tudósítónktól: Valancs Anna háromszéki urilány, aki 1925-ben agyonlőtte volégényét, egy román tisztet, s emiatt 5 évi börtönbüntetést szenvedett, néhány nappal ezelőtt egy öngyilkosságot bejelentő levél hátrahagyásával eltűnt csikszeredai rokonai lakásáról. Az eltűnt leányt csütörtök délelőtti néhány csiksomlyói asszony fedezte fel a borvízforrás közelében, ahol félig megfagyva hevert a havon. A szerencsétlen teremtést — aki egy kis adag mérget is bevett — egy közeli házba szállították, ahol a gondos ápolás folytán rövidesen magához tért. A leány kijelentette, hogy nem hajlandó rokonaihoz visszatérni, hanem Bukarestbe utazik, ahol új életet kezd.

Anyák, akarjátok, hogy gyermekeitek egészségesek, erősek, vidámak legyenek? Adjatok nekik a reggeli és uzsonnatejhez 2-3 kávéskanál Ovomaltine erősítő tápszert.

Mussolini a pápánál. Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök, a lateráni szerződés harmadik évfordulója alkalmával, ma kihallgatáson jelent meg a pápánál, akinek dolgozószobájában hatvanöt percig maradt. Az audiencia után a Duce résztvett a Szent Péter templomban tartott ünnepélyes misén.

KÖSZÖNETNYILVANITAS. Mindazoknak, kik felejthetetlen nóm temetésén résztvettek, vagy mélyszégyénben igyekeztek vigasztalni, ezután mondok hálás köszönetet. Izrael Izidor, Hátszeg. (e)

Hivatalosan is üdülőhelynek nyilvánították a Gyilkostót és környékét. Tudósítónk jelenti: A gyergyószentmiklósi interimár bizottság eredményes közbenjárására a Munka és Közegészségügyi minisztérium hivatalosan is üdülőhelynek nyilvánította a Gyilkostót és környékét. Az erről szóló végzés 5781 szám alatt a hivatalos közlöny 31. számában már meg is jelent. A nagyközönség szempontjából azért van gyakorlati értéke a minisztérium végzésének, mert ennek alapján Gyergyószentmiklós is azok közé a városok közé tartozik, ahová a nyári időszakban illetve május 1-től október 1-ig, felárul kedvezményes üdülőjeggyel lehet utazni.

Jókedvünk, munkaképességünk sokszor attól függ, hogy reggel alaposan kitisztultunk-e beleink. Vegyen be — orvosának receptére — este 2-3 szem Artin dragéet.

Brassó törvényhatósági város interimár-bizottsága nem régebben igen súlyos és a közérdekeket közelről érintő botlást követett el. Mikor a városi hirdetések közzétételének tárgyában kellett állásfoglalnia, akkor, kétségtelenül politikai okokból, arra az álláspontra helyezkedett, hogy a városi hirdetések közlésére kijelölt lapok sorából törölje a brassói románság történelmi-műveltségét elterjedt organumát, a Gazeta Transilvaniei és ennek helyébe odaplantálta a ritkán megjelenő Dacia és Carpatii című kis lapokat, a magyarság egész Romániában legnagyobb újságját, a Brassói Lapokat pedig évi 30.000 lejjel kívánta honorálni a hirdetések közléséért ugyanakkor, amikor a Kronstädter Zeitungnak meghagyta a méltányosan járó 70 ezer lej évi pauszát, a Daciának pedig 40 ezer és a Carpatinának évi 30 ezer lejt juttatott.

Ezelőtt a város közérdekű hirdetményeit a Gazeta Transilvaniei-ben, a Brassói Lapokban és a Kronstädter Zeitungban tette közzé. Egy ideig ezeket a hirdetéseket nem pauszálták, hanem tarifa szerint fizették, de, mert a város takarékosra törekedett, később megállapodott ezekkel a lapokkal, hogy évi pauszát ellenében közöljenek le minden városi közleményt. Az utolsó évben egyenként 80-80 ezer lej pauszát kaptak ezek a lapok, mi által a város körülbelül 60-80 ezer lejt takarított meg évenként, és a lakosság mégis kellő időben és pontosan tájékoztatva volt mindenről. Most az interimár-bizottság 70 ezer lejt olyan lapoknak akart juttatni, melyek a városi hirdetések egy jelentős részét egyáltalán nem közölhetik, mert nem jelenven meg naponta, nem áll módjukban az összes hirdetéseket leköszölni, illetve olyan időben leköszölni, hogy annak gyakorlati haszna is lehessen. Másrészt pedig erősen korlátozott elterjedtségük folytán távolról sem alkalmasak arra, hogy a város román polgárságának zömét tájékoztassák a város vezetőségének közérdekű rendelkezéseiről. Ezen kívül olyan mellőzésben részesítette a város lakosságának relatív többségét alkotó magyarság lapját, melynek következtében ez a lap kénytelen volt a város felajánlott évi pauszáját visszautasítani és a városi hirdetmények közlése elől elzárkózni.

A város érdekeit sértő intézkedés ellen felebbezések adtak be a polgárság részéről és abban kifejtették, hogy az interimár bizottság sérelmes határozata politikai elfogultság forrásából fakadt, de végzetesen hátrányára van a város érdekeinek.

Ráműtötték arra a lehetetlen helyzetre, mely a Dacia és Carpatii protezsztálásából keletkezik és kiemelték, hogy a Dacia szerkesztő-tulajdonosa az interimár-bizottság tagja, és a sérelmes határozat meghozatalában is részt vett. Feltárták, hogy a város az interimár bizottság

tarthatatlan és állásfoglalása következtében hirdetményeinek jelentős részét nem fogja a román lakosság tudomására hozni tudni, a magyar lakosság pedig teljesen el lesz zárva attól, hogy a városi hirdetményekről tudomást szerezzen.

A kolozsvári Comitetul Local de Revizuire most tárgyalta a beadott felebbezéseket és

megsemmisítette az interimár bizottság különös határozatát, u.s. a. a várost, hogy hozzon új határozatot.

A város polgársága bizik abban, hogy e fontos kérdésben már nem ez az interimár-bizottság fog határozni, mert időközben távozni fog arról a helyről, melyre nem a polgárság bizalma, hanem egy miniszteri rendelkezés állította. Ha még is ez az interimár-bizottság hozhatna az ügyben újabb határozatot, elvárja Brassó népe, hogy a politikai vagy személyi szimpátiák vagy ellenszenvek mellőzéseivel kizárólag a város érdekeit tartsák a szem előtt, mert a polgárság nem fog személt hunyni az esetleges újabb sérelmek esetén, hanem a törvény keretein belül jogorvoslatot fog keresni minden újabb eltévelyedéssel szemben.

A megkurbizott autó halálra ronsolt egy fiatal tasnádi fogtechnikus. Tasnádról jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap hajnalban Tasnádon. Török Endre fogtechnikus, aki dr. Guttman Jenő fogorvosnál volt alkalmazásban, maga szokta vezetni a fogorvos autóját, mint vizsgázott sofőr. Tegnapelőtt este Sarmaságon voltak és onnan érkeztek meg hajnalban Tasnádra. A nagy hidegben rendkívül fáradtak voltak, úgy, hogy Török, miután dr. Guttman letette a lakásánál, még hazaszállította egyik utitársnőjüket is és végül a saját lakásához akarta vezetni az autót. Az újabb indításkor a motor nem gyúlt be, mire Török lezárt és, anélkül, hogy a motort leállította volna, megkurbizta, még pedig olyképpen, hogy az egyik lábát a kurbli előtt lévő vasba tette bele. A motor közben begyúlt, teljes erővel mozgásba jött és mintegy száz lépésre maga előtt hurcolta Törököt, majd nekidobta egy fának. A szerencsétlen fiatalember olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy rövid idő múlva meghalt. A tragikus eset nagy részvétet keltett a városban, ahol a fiatal fogtechnikus általános népszerűségnek örvendett.

Epe- és májbetegségeknek, epekö és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókura különösen hatásos, ha a Ferenc József vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorra isszuk. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

PÁRISI SZINFOLTOK

Az igazi hid alatt

Amíg a különböző mulatókban boldog, gondtalanságban, képszerűen szép, káprázatos ruhájú nők és frakkos urak fürdenek a fényben és szórakoznak az andalító zene hangjai mellett, addig a Szajna-parti hidak alatt a nyomor rendezi a farsangi éjszakát. Csavargók, torzonborz szakállal és csapzott haj, rongyokba bugyolált némberek kuporognak a víz felé vezető lépcső fokán. Vagy állva bóbiskolnak, nekidőlve a hidtartó pilérnek. Boldog emberek mosolya helyett, torz vigyorba merevült maszkokat látsz itt Maszkok, melyekben a tudatosság valami fásult bárgyuságnak adott helyet. A csipős éjjeli hidegben, itt a Szajna parton, ezek a szegény emberek mintha a „jósziók” Társadalom élő lelkismerete lennének. Ezek sem a nyomorra születtek. Ezek is dolgozni szerettek volna. Ezek sem a koldulás hivatását választották. Még most sem. Nem nyújtják kéregetőn a kezüket a centime felé, már közömbösek. Itt, ha csak 1 frank 50 centimjük lenne, akkor ma éjjel nem a hid alatt, de valamelyik éjjeli menedékhely közös termében, szegény szagtól pállott levegőben, de fedél alatt aludnának...

De nehéz még azt a pár garast is összeszedni és azonközül az éjjeli menedékhelyek meg az „Údo Hadseregének” a hálótermeit ostrommal és ravaszsággal foglalják el, már a kora esti órákban. Hiszen már hat óra előtt is libasorban állanak az éjjeli szállás nyomorvendégei, hogy bejussanak. Itt is a szerencsésebb bírja. A nyomorban is vannak fokozatok.

Egyszerre, egy kis csapat közeledik a néptelen éjszakában. Mintha kis kékcsit volna maguk előtt. Hirtelen, a villanylámpa sárgás fényében már kivehető a csoport. Az „Údo Hadseregének” az éjszakai küldöttei: a leveleszotogatók. Mert a kis kocsi egy hatalmas üstöt tartalmaz és ebben jó forró leves, hermetikusan lezárva, teszi meg éjszakai körutját Párisban. Ezek az „Údo Hadseregbeliek” már tudják, hol vannak az ő vendégeik. A kis csapat megáll. És a koldusok, mint umbolygó árnyak, fantomszerű alakok, szörnyű látomások eleven figurái közelednek, tételeg léptekkel mennek a kis kocsi felé, ahonnan, a levett fődő alól orrcsiklázó finom gőzök szállnak...

Szinte hangtalan az egész jelenet. Nem kíséri dobzó, csak néha egy szíves kihalás. Kis fémedényekben nyújtják a párolgó levest és örömmel nézik, amint a szegény nyomorultak reszkető kézzel (és nem tudni: a hidegtől-e, vagy az éhségtől) nyulnak felé. És türelmesen várnak, amíg a szomorú, toprongyos koldusok befejezte az éjjeli „lakomát”.

Azután utra kelnek. Párisban sok hidalja van és ezek nem csak egy évben egyszer találják ide az utat, mint az „Ezüst Hid” játékony hőlyget és urai. Ezek minden téli éjszakán végigmennék a József Arany Hidján.

MANDY ILONA

Az Astra-konzervatórium vasárnapi zeneműtárlójának műsora teljesen Chopin halhatatlan zongoraműveinek van szentelve. Bernfeld Emanuel professzor a következő szerzeményeket adja elő: 6 Preludes, zongoraszonáta (a g-vászdindulával), 6 Études. Kezdeté 11 és fél órakor a Honterusaulában.

Autósok használnak állandóan Anacot pasztillát, hogy meghűlés ellen védekezhessenek. Egy fiola ára 37 lej.

Tiltakozásra készülnek a csiki közbirtokosok. Csikszeredából jelentik: Azzal a törvényjavaslattal kapcsolatban, amely a székely közbirtokosságokat a politikai községek hatáskörébe kívánja utaltatni, a csiki közbirtokosok erőteljes megmozdulásra készülnek. Pál Gábor dr. csikmegyei képviselő február 14-re tiltakozó értekezletet hívott össze Csikszeredába. Az értekezlet iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, már csak azért is, mert minden valószínűség szerint napirendre kerül a szindikalizációs mozgalom és ezzel kapcsolatban is jelentős határozatok várhatók. Növelni a mozgalom jelentőségét, ha a csikszeredai gyűlésen az összes székely közbirtokosok képviseltetnek magukat a többi székely megyéből is. Ugyancsak február 14-én lesz a csikmegyei ügyvédek hasonló célú gyűlése is.

Astra (Anolló) Mozdón Brassó. Telefon 5-64

Ma péntektől, február 12-től kezdve „A FEHÉR FOGOLYNO” című világfilm előadása előtt fellép:

ALFRED és FREDY „UFERINI”

a világhírű illuzionista revütársulatával.

Mozl helyárrakkal!

Mozl helyárrakkal!

A kimaradt telekkönyvi számtól az epegöröcsig és onnan a fogságig

Letartóztatták Róth Józsefet, a nagykarolyi Közraktár tulajdonosát, mert elbarrikádozta a lakását és elszállította a disznót

Nagykaroly, február 12.

Róth Józsefet, Nagykaroly egyik leggazdagabb emberét letartóztatták, mert csalást követett el az ingatlanok, a végrehajtás elől vagyontárgyakat elrejtett, így mondja az ügyész!

És úgy monja, hogy Róth József e pillanatban nem ül a zilahi törvényszék fogházában, mert a vizsgálóbíró kihallgatás alatt epegöröcsket kapott és így kórházba kellett szállítani.

Róth József ott esett bűnbe, hogy vagyont érő lakásában a végrehajtó már csak rossz szalmazsákokat és dirib-darab butorokat talált és ott, hogy Csehszlovákiában lakó testvéröccsének javára öt-százézer lej értékű bekebelezést engedélyezett.

Az eset egyszerűnek látszik, holott nagyon komplikált.

Róth József valaha Északkecsiban föld-birtokos volt. Még az agrárreform is meg-hagyta a tulajdonában hatalmas birtokból háromszáz hold földet, amely még ma is megvan. E birtokon kívül azonban jó egynehány háza is van Róth Józsefnek Nagykarolyban és az övé a Nyilvános Aruraktár részvénytársaság részvény-majoritása is. Nagykarolyban a közraktár még évekkel ezelőtt maga is vagyont ér, mert Nagykaroly vidéke egyike Erdély legjobb termőföldjeinek.

Ezekre az ingatlanokra Róth József a Casa Noastra kereskedelmi és iparbank-tól három millió lej hitelt kapott. A kölcsönt a bank bekebelezte a földbirtokos ingatlanaira, mindazokra az ingatlanokra, amelyek a telekkönyvi regiszterben feltalálhatók. Róth József ezt a három millió lej hitelt százötvenezer lejjel túllépte és a bank felszólította, hogy a felül összeget fizesse vissza. A mai viszonyok között Róth az összeget nem tudta visszafizetni, mire peresítették a váltót és biztosítási végrehajtást vezettek a hajdan dús gazdag közraktáros és föld-birtokos ellen. A végrehajtás során nagyon furcsa dolgok sülték ki. Kisült ugyanis, hogy a telekkönyvi regiszterben hiányzik egy néhány szám. A bank be van kebelezve mindazokra a telekkönyvi számokra, amelyek a regiszterben akár Róth József, akár pedig Magazia Publica (Nyilvános Aruraktár) név alatt szerepelnek. De Róth Józsefnek, illetve a Ma-

gazia Publicának ezen kívül is vannak ingatlanai, amelyekre a bank bekebelezve nincsen, nem is lehet, mert sem a Róth neve, sem a közraktár cége alatt ezek a számok a telekkönyvben nem szerepelnek. Már pedig a kimaradt számokat magában foglaló ingatlanokon épült fel a fél közraktár, azaz a bank csak a fél közraktárra van bekebelezve, míg a másik felére nincs.

A pénzintézet nyomozása megállapította, hogy azok az ingatlanok, amelyekre Róth József a közraktári épület másik felét felépítette, nem Magazia, hanem Magazia Publica név alatt szerepelnek. Sajtő hiba tehát! Tollhiba! Az M betű helyett az N betű helyére írták be a többi ingatlanokat!

A rosszindulatot, vagy a szándékosságot még nem lehet megállapítani, de abból, hogy erre a tisztán maradt és a telekkönyvi regiszterben a rendes helyén fel nem található félközraktárra Róth József testvéröccse, Róth Melchior részére ötszázézer lejnyi bekebelezést engedélyezett, megállapítható, hogy valaki tudott arról, hogy a Magazia Publica ingatlanainak egyrésze Magazia Publica alatt van nyilvántartva.

Természetesen a Casa Noastra ezt a testvér-részére engedélyezeti bekebelezést megtámadta és a testvér által elfoglalt első helyre ő akar a maga követelésével arra a fél közraktárra is rákerülni, a melyről ilyen fatális „véletlen” folytán lemaradt.

De nem ez a bűnügy, hanem az, hogy a váltó peresítése során a bank Róth József ingóságaira is végrehajtást vezetett és megdöbbenéssel konstataálta, hogy Róthnak vagyonokat érő lakása üres. A lakás legnagyobb részében, mikor ott foglalás céljából a végrehajtó megjelent, már alig volt butor és csak hosszas keresés után a padláson találták meg az ebédli fotelljait. A bank ügyvédje ezzel az eredménnyel sem elégedett meg, hanem tovább kutatott és felfedezte, hogy az egyik szoba ajtaja elé butorok vannak téve úgy, hogy ennek a szobának bejáratát felfedezni ne lehessen. A végrehajtó eltávolította az ajtó elé rakott butorokat, bejutott a szobába és megállapította, hogy

Róth József ebben az elbarrikádozott

szobában halmozta fel lakásának majd-nem minden értékét jelentő berendezését, holott a végrehajtónak, mielőtt ezt az elrejtett szobát felfedezték, azt mon-dotta, hogy értékes butorait eladta.

A végrehajtó a végrehajtás során a Magazia Publica könyveit is kérte, hogy azokból a megállapítható követeléseket is lefoglalassa, de Róth ezeket a könyveket a bocsátotta a végrehajtó rendelkezésébe és azokról a peresazonységeiről sem akart tudni, amelyeket később a saját tulajdonát képező közraktárban a nyomozást lefolytató hatósági közegak megtaláltak.

Tekintettel arra, hogy csalásnak minősíti a büntetőtörvénykönyv, ha az adós a végrehajtás elől vagyontárgyakat el-rejt,

a zilahi ügyészség elrendelte Róth József, Nagykaroly egyik leggazdagabb emberének előzetes letartóztatását.

Ugyancsak bűnügyi zárlatot rendeltek el 38 disznóra is, amelyet Róth József, aki jól tudta, hogy a lakás megfogalása után a hitelező az ingatlanán levő ingóságokat is lefoglalja, sietve egy csehországi exportőr címére feladott. A bíróság az elszállított disznókat még román területen utolérte és azokat zár alá vette.

Ezekkel a vádakkal szemben Róth József úgy védekezik, hogy nem rejtett el semmit hitelezői elől, mert minden ember azt csinál a lakásában, amit akar. Ő az év legnagyobb részét Északkecsiban, a birtokán tölti és így nagykarolyi lakásában a butorait egy szobába összehalmozta, hogy azokat jobban megőrizhesse és gondozhassa. A szőnyegekre vonatkozólag azt vallja, hogy azok már évek óta közraktárban fekszenek és a disznókról bizonyítani kívánja, hogy azokat azért szállította el hirtelen, mert Csehszlovákiában a valutakivitel korlátozása nehézségekkel jár, ezért a disznókat már előzetesen megvette, a disznók sürgős leszállítását követelte.

A legsúlyosabb vádra vonatkozólag, arra, hogy miért engedte, hogy öccse ingatlanára ötszázézer lejt bekebelezzen, a vádlott előadja, hogy a Casa Noastra éppen ezt az ötszázézer lejt nem kifogásolhatja, hiszen ez az ötszázézer lejt éppen a Casa Noastra útján érkezett annak idején a címére és ezt a százezer cseh koronát ő, Róth József, ugyancsak a Casa Noastra által adta el és váltotta be

FEJFÁJÁSOK

idegszába, influenza, reumás fájdal-mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEVRALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban mely két kapszulát (ostyábad) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. 17171

lejre. Ezzel azt akarja Róth József igazolni, hogy az ötszázézer lejt, amelyet most a szüzen maradt ingatlanra testvére bekebelezett, nem fiktív, hanem való-ságos követelés, amiről a banknak is tud-nia kellett, hiszen az egész tranzakció a személtárra folyt le.

A védekezés ellenére is a zilahi ügyészség megidézte és letartóztatta Róth Józsefet, aki másfél napi pürakozás után került a vizsgálóbíró elé. A hideg folyosó és az izgalom teljesen elgyengítették a megviselt dús gazdag földbir-tokost, aki a kihallgatás megkezdése előtt rosszul lett és epegöröcsket ka-pott.

A zilahi kórházba szállították, ahol is az orvosoknak az a véleményük, hogy nyolc-tíz napon belül Róth József beteg-ségéből felépül és a vizsgálóbíró előtt vallomását folytathatja. Az özetes letartóztatás, illetve a vizsgálati fogság fenntartása kérdésében a zilahi törvény-szék is csak a vádlott felépülése után ha-tározhat.

Nagykarolyban olyan hangok is van-nak, hogy a Róth József ellen vezetett végrehajtás tulajdonképpen törvénytelen, mert Róth, akinek nagybirtoka van, agrárius és el'ene e pillanatban, — február tizenötödikéig agrár-moratórium van! — végrehajtást fogalatosítani nem is sza-bad.

Mindenesetre az ügyben nagyon érde-kes ez a kérdés is és Nagykaroly, de egész Szilágymegye érdeklődéssel kíséri, miképpen dönt majd a zilahi törvény-szék ennek a hajdan dús gazdag földbir-tokosnak komplikált ügyében.

MA JELENT MEG A

HERMES

VASUTI MENETRENDKÖNYV

második téli kiadása!

Kapható
mindenütt

TARTALMAZZA február 10-ig élethelyváltástól
változásokat, vonatbeszüntetéseket stb., stb., stb.

Fontos újítások! Ára 50 lej!

Szerkesztői üzenetek

F. B. Z. Külügyminisztérium: Sosea Bonaparte, Palatul Sturza, Bucuresti.

B. F. 21509. A magyar hadikölcsönkötvényeknek Romániában egyáltalán nincs értékük. A postatakaréketek ügye még függőben.

K. F. Minden jó dolgot elfogadunk, minden „csapnivalót” elcsapunk. Beküldeni tehát lehet.

M. B. 1907. sz. előfizető. Az ellátás is érték, azt is követelheti. A törvény szerint hat hónapi felmondás illeti meg. Pert csak ügyvéd útján, annak a tanácsára indíthat.

Törökország. Ma az ottani gazdasági viszonyok is súlyosak, úgy, hogy az érvényesítésre nem nagy a kilátás. Emiatt a bejutás és letelepítés is nehéz, úgy, hogy ha a katonasággal rendbejönnének is — sorozás előtt alig ha engedik ki — akkor is kétséges, kapnak-e bentazási engedélyt. Erre nézve pedig csak a bukaresti török konzulátus, (Str. Viitorului 39.) adhat felvilágosítást. Ott megmondják azt is, minő okmányok kellenek.

Földmives, Brád. Annak a banknak sem szabad ma 18—19 per cent kamatot szednie, mert ez törvénybe ütközik. Büntetendő üzor. Hogy annak idején 35 százalékat is szedte, abban még enyhítő körülmény, hogy

más bankok is, mint a Krisana, annyit, sőt még többet is szedtek. A bűnözés rendszer volt s a kormány elnézte ezt a nemtelen gonosz garázdalkodást a megszorultak vérehé, vagyonában. Ma azonban törvény tiltja a 14 százaléknál magasabb kamatot, s az is részben a törvénytelenességben, aki többet fizet.

Egy nyugdíjas. Az a kimutatás, hogy önnék tizenkét év 144 hónapja alatt két millió tizezer 384 lejjel kevesebb nyugdíjat adott a román állam, mint amennyi jog szerint megillette volna, s hogy ennek arányában milliókra megy az összeseknél visszatartott jogszerű járandóság összege, tényleg frap-páns adalék. Együttal perdöntő bizonyíték amellott, hogy az így megrövidített nyugdíj-sóktól még 30—50 százalék áldozatot is szed-ni ép oly törvényellenes, mint kegyetlen el-járás.

Utlevél. Ha k. nővértük nem román honos, akkor nem kaphat román utlevélet. Fordul-jon esetleg a kolozsvári vagy bukaresti ma-gyar követséghez, (Str. Boteanu 6.). Az utle-vélhez egyébként: személyazonossági, állam-polgársági, erkölcsi, katonai bizonyítványok, sziguranca és adóhivatal igazolványai szük-ségesek. Három óra 265 lej a díj.

G. Sokfajta nép lakja Oroszország ázsiai területeit: tatárok, mongolok, kirgizek, cser-készek, osztvák, vogulok, kinaiak, stb. — A térképet bármely nagyobb könyvkereske-désben megkapja.

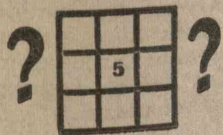
5,000 lejes készpénzprémium!

Ennyit kap mindenki, aki egünkötől svájci órántál szoborát rendel 225 lejért 'csomagolásért és portóért külön 35 lej) és ugyanakkor beküldi az alábbi rejtvény helyes megfejtését.

Hogyan kell a rejtvényt megfejteni?

Az ábra 9 kockájába 1—9-ig terjedő számjegyeket írunk be, olyan sorrendben, hogy az összeadásnál vizsgálatos. függőlegesen és keresztben tizenötöt kapjunk végösszegképpen. A 15-ös összeget az óráráadásnál minél gyakrab-ban kell kihoznia.

Feltételek:

1. A beküldött megfejtést a beküldőnek alá kell írnia.
2. A prémiumot szeptembere nem történik sorsolás után, hanem a prémiumot megkapja mindenki, aki beküldte a helyes megfejtést.
3. Megrendeléseket csak 1932. március 20-ig fogadjunk el. 1932. március 31-én a B. L. ban közzé fogjuk tenni a rejtvény helyes megfejtését és azoknak a nevét, akik elnyerték a prémiumot.
4. A rejtvény helyes megfejtése dr. Florea Lupu, Cernăuți, Str. Iancu Flondor 1. szám alatt lakó közjegyzőnél van letétbe helyezve.
5. Minden megfejtő a rendeléssel egyidejűleg elismervényt kap, amely feljogosítja a prémium átvételére.
6. Aki több prémiumra tart igényt, fel van jogosítva arra, hogy több órát rendeljen.
7. Annak akinek az óra nem tetszik, 10 napon belül visszaküldjük a pénzét és vissza-fogadjuk az órát.
8. Az órát utánvétellel küldjük a kiváltásnál 260.— lejt kell fizetni. Nem követelünk előzetesen semmit. Szíveskedjék a megrendelése és a megfejtéseket az alábbi címre küldeni:

Depozitul de Ceasornice „VULTUR” Cernăuți Str. General Mirescu 11, (Abt. 3.)

FEBRUÁR 14

Közgazdaság

Vágómarha: 82.306
Hízottsertés: 164.988

A vágómarha-export fekete éve

Januártól decemberig 79 százalékkal esett a vágómarha kivitele
A sertés-exporton a cseh-magyar vámháború segített, de csak egyelőre!

Statisztika, mely számokban fejezi ki a mezőgazdaság és export hanyatlását

Bukarest, február 12.
Románia egyik igen számottevő kiviteli cikke volt a multban: az élő állat. Az utóbbi időben azonban egyre kevesebb élőállat-szállítvány megy ki az országból, ami egyrészt kedvezőtlenül befolyásolja a külkereskedelmi mérleg egyensúlyát, másrészt a mezőgazdaságban is súlyos veszteséget okoz, mert a mezőgazdák az exportkereslet hiánya miatt kénytelenek olcsón eladni felhízalt, vagy feleslegessé vált állatállományt, ami végeredményben az állattenyésztés visszafejlesztéséhez vezet.

A kivitel leromlását elsősorban azok a beviteli megszorítások idézték elő, amelyeket főleg Ausztria, Csehszlovákia, Németország s általában azok az államok léptettek életbe, ahol a romániai élőállat és vágóhús eddig piacra talált. Másodsorban a közép-európai állatárak nagymértű leromlása járult még ahhoz, hogy az export mai nivójára lecsökkenjen.

A FEKETE STATISZTIKA

Az állami külkereskedelmi statisztikai hivatal legújabb kimutatása, mely az 1931. év élőállat kivitelét mutatja ki, a mezőgazdaság és élőállatexport nagy katasztrófájáról számol be.

A fekete statisztika adatai:

Export:	Darab vágómarha:	Csökkenés:
Januárban	13.887	
Februárban	5.818	58%
Márciusban	5.428	61 "
Áprilisban	10.645	23 "
Májusban	9.380	28 "
Juniában	7.636	35 "
Juliában	6.126	56 "
Augusztusban	6.621	52 "
Szeptemberben	5.700	59 "
Októberben	4.282	69 "
Novemberben	3.793	73 "
Decemberben	2.990	79 "
1931-ben:	82.306 darab	

A fenti kimutatás szerint a vágómarha-kivitel január óta egyetlen hónapban sem tudott az év első hónapjának nivójára emelkedni, úgy, hogy a december havi kivitel átlag 21 százaléka már a január havi exportnak.

A SERTÉS SZERENCSESEBB

Érdekes, hogy amíg a vágómarha kivitel katasztrófális esése következett be, addig a sertés-kivitel aránylag elég jól alakult és a januári kimutatás kisebb számmal szerepel, mint a decemberi, vagyis az évvégi.

A sertés-kivitel adatai:

Export:	Darab:	Különbözet:
Januárban	10.579	
Februárban	4.020	— 58%
Márciusban	5.040	— 42 "
Áprilisban	12.303	+ 16 "
Májusban	13.394	+ 27 "
Juniában	10.391	+ 1 "
Juliában	13.045	+ 23 "
Augusztusban	16.577	+ 38 "
Szeptemberben	19.836	+ 88 "
Októberben	22.886	+ 116 "
Novemberben	18.505	+ 75 "
Decemberben	18.412	+ 74 "

A kivitel 1931-ben 164.988 darab.

A statisztika irányára a január havi 10.579 darab kivitel után februárban és márciusban 58 és 42 százalékos esést mutat, majd hirtelen emelkedni kezd az export, aminek a magyarázata az, hogy áprilisban kitört a csehszlovák-magyar vámkonfliktus és Csehszlovákia lezárta vámbarrierjét a magyar sertés-kivitel előtt s így egyszerre nagy kereslet indult meg a román sertések iránt s a román exportnak egyik legjobb piaca lett Csehszlovákia, amelyre azonban már sokáig nem építhet, mert, ha a magyar-cseh gazdasági tárgyalások végleges megállapodással fognak zárulni, a magyar sertés újra be fog törni a cseh piacra, ahol a rövid távolság miatt két-

ségtelenül versenyképesebb a román sertésnél.

A kormány most nagy erőfeszítéseket tesz, hogy az egyre hanyatló élőállatkivitel (egyelőre főleg a vágómarháról van szó) számá-

Mert az állam nem fizet

Tízezer textilmunkást az elbocsátás veszélye fenyegeti

Bukarest, február 12.

A belföldi gyárpár helyzete az utóbbi időben meglehetősen súlyosra fordult. Majdnem kivétel nélkül

az összes ipari termelőretek nagy erőfeszítéseket kénytelenek tenni, hogy a hosszú hónapok óta tartó pénzügyi válság nehézségeit leküzdjék.

Miután a pénzügyi intézetek nincsenek többé abban a helyzetben, hogy az ipart hitelekkel ellássák, a termelővállalatok a szó szoros értelmében pénz nélkül maradtak annyira, hogy ma már sok gyár csak készpénzért adhatja el termelvényeit mert különben képtelen a folyókiadásokat fedezni.

Az ipar pénzügyi gondjait növeli az, hogy az állam sem fizeti a leszállított ipari termelvények és anyagok ellenértékét. Azt lehetne mondani, hogy az állam a legrosszabb fizetője az iparnak, mert a legszigorúbb szerződéseket és fizetési terminusokat sem tartja be.

Ma délelőtt a posztógyáraknak egy küldöttsége járt a pénzügyminisztériumban, amely kérte, hogy a pénzügyminisztérium utalja ki annak a követelésnek legalább egy részét, mely a posztógyárak által már teljesített állami szállítástól származik, mert a gyárak súlyos helyzetben vannak.

Az eset a posztóval

Beszélgetést folytattunk a küldöttség egy gyáros tagjával, aki többek között az alábbiakat mondotta:

— Ahogy az állam szállítóival elbánik, annak legtipikusabb példája az eset a posztóiparral. Ez az ipar az állammal 1929-ben szerződést kötött és egy negyed millárd lej értékű anyag, főleg katonai posztó szállítására, amelyet a posztóiparnak 1929 és 1930 években kellett teljesítenie. A gyárak abban a reményben, hogy az állam pontosan be fogja tartani a szerződésben vállalt fizetési kötelezettségeket, úgyiszlán haszon nélkül vállalták a szállítást. Az egy és negyed milliárd lej fizetésére a szerződés két terminust állapított meg:

fele összeg esedékes volt 1930-ban, másik fele 1931-ben.

Az első évben a kincstár úgy, ahogy ki is fizette a posztóiparnak a pénzt, tavaly azonban — noha januárban már esedékessé vált az egész hátralék kiegyenlítése, egész év folyamán a követelés 40 százalékát sem kapta meg a posztóipar.

Tavaly újabb egy milliárd értékű anyag szállítására kötött szerződést az állam a posztóiparral,

amelyet a pénzügyminisztérium az „Amortizációs Pénztárban” keresztül akart rendezni, már pedig tudjuk, hogy ez a pénztár még meg sem kezdte a mű-

ra új piacokat szerezzen s azokat meg is tartsa. Ebben az irányban a francia piac megszerzése jelent valami eredményt, de ez még egymagában nem elég ahhoz, hogy a román állatkivitel visszaszerezze régi, vagy akár a tavalyi pozícióját is.

küldését, nem beszélve arról, hogy fedezete sincsen az összegre.

Informátorunk kifejtette azután, hogy a 16 nagy posztógyárból eddig már 10 volt kénytelen leállítani üzemét,

mert nem tudja megkapni követelését az államtól, az üzemben levő hat nagy gyár még dolgozik, de ha követeléseikből leg-

alább 250 milliót nem kapnak meg sürgősen, úgy ezek is leállnak és 10 ezer munkás válik majd munkanélkülivé.

Hisz közgazdasági hírek

A vasút rendeletet adott ki, amely szerint a fuvardíjfelülfizetéseket a jövőben nem a kereskedelmi vezérigazgatóságnál kell reklamálni, hanem annál a vasuti főnökségnél, ahol a befizetés történt.

A gabonaexportörök szindikátusának vezetősége a szindikátusba való beiratkozás utolsó hatánapját március 15-én állapította meg. A szindikátusi törvény szerint a jövőben csak az exportszindikátus tagjai vihetnek ki gabonát külföldre.

A hunyadmegyei kereskedők a napokban megalakították a Sfatul Negustoresc megyei szervezetét. A vezetőség élén Groza Péter volt miniszter, a dévai kereskedelmi és iparkamara elnöke áll.

KÖZSZÁLLÍTÁS KÖZMUNKA

FEBRUÁR 15. A hadügyminisztérium árlejtést tart a bukaresti csapatkórháznak szükséges szárnyas-állat beszerzésére (Hiv. Lap 29 sz.)

Az V-ik hadtestparancsnoksága árlejtést tart Brassóban a Háromszék-megyei Katalin és Haghic községek, valamint Rozsnyó község területei kaszálási jogának bérbeadására

FEBRUÁR 16. A karánsebesi garnizonparancsnokság árlejtést tart a csapattestnek szükséges husneműek ellátására. (Hiv. Lap 26 sz.)

Háromszék-megye prefekturája árlejtést tart a sepsiszentgyörgyi kórháznak szükséges husneműek egy évre való szállítására. (Hiv. Lap 26 sz.)

Temesvár város tanácsa árlejtést tart a Regele Ferdinánd járványkórház mosodájának megnyitására és felszerelésére. (Hiv. Lap 27 sz.)

Brassó város tanácsa árlejtést tart a Rakodó erdőben levő faanyag eladására. (Hiv. Lap 35 sz.)

FEBRUÁR 27. A Stírbej-Voda kaszánya Turnu-Severin, árlejtést tart 20 hektár legelő bérbeadására. (Hiv. Lap 26 sz.)

AZ
ideges
korábban hal meg!

Nem észlelte-e Ön is — esetleg csak néha-néha — magán a közeledő idegkimerülés alább felsorolt jeleinek valamelyikét?

Izgulékonyság, rosszkedv, végtag-reszkettség, nyugtalanság, szivdobogás, szédülés, félelemérzet, álmatlanság, nyugtalan álmok, egyes testrészek érzéketlensége, ijedősség, indokolatlan dühkitörések ellenmondás esetén, túlságos érzékenység erős fény, zaj, vagy szag esetén, bódító szerek, dohány, szesz, tea, kávé utáni vágy, a szempillák rezgése, vagy szemkáprázás, vértójulások, lélegzési nehézségek, szeszély, az emlékezőtehetség vagy beszédképesség kihagyása, furcsa, szokatlan kívánságok, vagy ellenszenv. — Ha az idegesség eme jeleinek valamelyike feltűnően lép fel, vagy egyszerre többet is észlel, úgy:

idegei komolyan meg vannak támadva és erősítő gyógykezelésre szorulnak.

Ne engedje a bajt tovább fejlődni, mivel egyébként a szellemi képessége súlyos zavarai is keletkezhetnek, mint zavart beszéd, tudat nélküli cselekedetek stb., a testi erő rohamos hanyatlása és korai halál. Bármilyen oka legyen az ideggyengeségnek, **írjon címre és én ingyen és költségmentesen megmagyarázom Önnek** egyszerű módszerem, amely örömet és meglepetést hoz Önnek és minden betegnek, ön már sok pénzt adott ki különböző szerekre és legjobb esetben csak átmeneti javulást észlelt. Biztosíthatom, hogy ismerem a helyes módszert.

idegei gyengeségének megszüntetésére.

Ez a módszer egyben megjavítja kedvét és közérzetét, emeli energiáját és munkakedvét. Sok beteg azt írta nekem, hogy úgy érezte magát mintha ujjaszületett volna. **Ezt igazítja számos orvosi vélemény is.** Csak egy levelezőlapjába kerül és **teljesen ingyen megküldöm** önnek értékes könyvem. Ha nem ír azonnal, akkor örizzze meg címet, tegye el ezt a hirdetést.

Postagyűjtőhely:
Ernst Pasternack, BERLIN S.O.
Michaelkirchplatz 13.
Abt. 181

A SIRO VÁROS

Mert tényleg nagyon fáradt, minden tagjában érzi a kimerültséget. Milyen futás volt az a Pattonay kedvéért. Egy kenyérfutó is büszke lehetne rá. Persze, ezért nem jár köszönet. Ez emberbaráti kötelessége volt... Így ültek csendben néhány percig, végre a mama megszólalt...

— Végh ur...
Igy mondta, hogy Végh ur és Pista érezte, hogy piros vérhullám szökik az arcába és a szíve összeszorul. Végh ur. Idegen. A család távoli ismerőse. Még csak nem is Pista. Hogyne, Végh ur, hisz ez olyan természetes. Hogy is szólíthatná őt a néni másként...

— Végh ur, bocsásson meg, egy kérés-sel alkalmatlankodom...

— Kérem, parancsoljon a... néni...
— Ugy volt, hogy Kemény Dezső holnapra mondta kijövetelét a villába. Holnap délutánra. Ha holnap délelőtt felkeresné Kemény Dezsőt és megmondaná neki, hogy ne fájadjon, mostmár nem aktuális...

— Ki az a Kemény Dezső?
— Elbocsátott postafőtiszt. Ott lakik a Téhány-soron...

— Meg fogom keresni és értesítem...

— Előre is köszönöm... Arról volt szó ugyanis, hogy Kemény ur meg akarta venni a villát...

— El akarták adni?

— Persze... A Pattonayval beszéltek meg így... ha ez közbe nem jön, akkor már holnap megkötöttük volna a szerződést...

— El... akartak... költözni... a néniék?

— Igen, Pattonay úgy akarta, hogy én is hozzájuk költözzem. És nem lett volna értelme, hogy a villát megtartsuk...

— Hát... persze... persze... úgy van... egész természetes...

— Újból csönd...

— És... gazdag ember az a Kemény? Egy elbocsátott postafőtiszt. Villát vesz... Csak hogy épen mondjon valamit.

— Szegények voltak azok, bizony, na-

gyon... De hát rájuk szakadt a szerencse. Kemény sokat örökölt...

— Örökölt?.. Szerencsés ember... És mennyit?

— Ugy hetvenezer lebélyegzett koronája lehet. A villáért ötvenet akar adni. Azt mondja, hogy nem szeret viz mellett lakni, mert nagyon nedves a lakása. Egészségesebb helyre akar költözni...

— Na persze... a vételből már nem lehet semmi. Hiszen itt életbeléptek a szovjet törvények.

— Jaj, Istenem, mennyi baj... csak nem veszik el tőlünk a villát?

— Nem... az csak nem történik meg...

Tehát holnap felkeresem a Keményt... És bármikor, bármiben lehetek szolgálataukra... kérem...

Szemei szinte könnyörögve néztek Sárikára. A leány az egész beszélgetés idején halotthalvány arccal ült a székén és egyetlen szót sem szólt. Ugy látszik, nagyon megviselték az izgalmak... Az a robbanás, aztán a hét agyulövés... Senki sem volt mellettük és két ideges, magára hagyott nő... Talán a vőlegényéért is aggodítk...

— Nem akar... nem üzen valamit Pattonaynak... Talán egy kis levelet...

— Igen, írjal neki édes lányom, jól fog esni a szegény fiúnak, hiszen olyan nehezen ment el...

— Nem... nem írok... Kérem, üzenje meg neki, hogy legyen nyugodtan, nekünk itt nincs semmi bajunk...

Most már menni kell. Amikor a leánnyal kezét szorít, újból érzi azt az ideges reszketést a leány ujjaiában. Mintha galvanikus hullám szaladt volna végig a finom, kék ereken.

Sárika egy kis petróleumlámpát gyújtott meg, és kikísérte a rácsos kapuig. Kapuban még egyszer kezét nyújtott.

Istenem, valamit mondani kellene neki... De mit lehessen mondani... Eh, minden hiábavaló... Elvégzi a megbízást, az utolsó talán, amivel hozzáfordultak, aztán... vége a szép álmoknak... Öreg vaga-

Kockázatos dolog nem

első forrásból

vásárolni

ezért SZÖVETET csak

Serilana nál

Brassó, Kapu-utca 3

VÁSÁROLJON, ahol a

TEMESVÁRI GYAPJUIPAR RT.

gyártmányait eredeti

GYÁRI ÁRON szerezheti bel

bundus, kezdjünk mindent előlrol.

Megrázta a fejét, mintha nehéz gondolatokat akart volna kiverni. A soffor kurbizott és a kocsi könnyed, nesztelen

suhanással csuszott tova a kavicsos uton. A kanyarban még visszanézett Pista. Sárika még mindig ott állt a kapuban és magasra tartotta a lámpát.

RENDES EMBER

— Pénzhamisítónak csaptál föl? És éppen hamis hatosokat készítesz? Hiszen az ki sem fizeti magát.

— Hja, tudod, minden üzletet kicsiben kell kezdeni. (Hummel.)

*

LELEMÉNYES IFJU

— Nézd csak, papa, ezt a hegedűt én magam csináltam.

— Derék dolog! És honnan vetted a hurokat hozzá?

— A zongorából. (Illustrierte Blatt.)

Van szerencsém közölni a n. é. közönséggel, hogy Sibiu—Nagyszebenben, Marktgasse 5. szám alatt hatóságilag engedélyeztet

házasságközvetítő irodát

nyitottam. Érdeklődők számára állandóan rendelkezésre állok. Minden beérkező ajánlatot diszkréten kezelek. Válaszportó melléklendő.

Tisztelettel:

Elite házasságközvetítő iroda.

Keresek azonnalra

kisbess villát,

valgu

butorozatlan lakást,

6—7 szoba, modern berendezésű, szép tekvés. — Irásbeli ajánlatokat Dr. Negus Brassó, Buzasor 5

ILLYES

Optikus és műszerész ia vito műhely

BRASSO. Kapu u 32 Udvaron balra.

A legszebb és legfantasztább szállított ványok a legolcsóbb áron csak az alábbi cégnél!

„BUSDERTAL“ Szőlőoltványtelep Medgyes GERHARD BINDER

Medgyes, Ferdinand Király-tér 20. Tel. 57 és 141

Árjegyzék kívánatra!

Footballisták

a téli pihenő alatt rendbehozhatják rugások, beétopálások és egyéb sérülésektől kintott lábaikat jó meleg láb-tüdő kurával, melyben egy evokanálnyi Szt. Rókus lábsót feloldottak. Minden csemaghoz pontos előírás és utasítás. A ábak tökéletesen rendbejönnek, fádalmak elmúlnak, ismét rugalmasan és könnyen toznak mozozni; a legnagyobb teljesi menyre képes k.

Az adriai tengerre

a husvéti ünnepek alatt rendezen dó társas utazá-ra telvilagosi tást ad Aronsohn H. & Tsa menet jegyirodája Brassó Résztvételi díj 6.00 Lei Jelenkezések márc. 5-ig H. Aronsohn & Co és „Európa“ (Korona-szálloda) menetjegyirodákbán

Kitűnő kereseti lehetőség munkanélk ilieknek!

Uccai újságárusítókat

rikkanccsokat)

keresünk az ország minden ré szében — Jelenkezni lehet

Brassóban: a kiadóhivatalban d u 5-6 ig

Bukarestben: Bdul Schitu Măgureanu 21 d u 6-7 ig

Az ország többi helységeiben mindenütt a helyi megbízottaknál vagy bizománysaainknál

Kozmetika, ondolálás, vizondolálás, hajfestés, hajvágás, manikűr a legolcsóbb, mert a legjobb

Brassó, Hirsch-er-u 7 sz. kapu alatt Fodrász Szalonban BOROS LÁSZLO. ÜZLEIVEZETŐ.

Erdőkezelés.

Nagyobb regáti tűzfakezeléshez keresteik megbízható, tökéletes vállalkozó, ki jó referenciákkal rendelkezik. Ajánlatok február 15-ig. „Wa dmanipulation. R 1643“ jelű Rudolff Mosse S. A. Bukarest, Cal. Victoriei 31 kéretnek.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap egy szó 6. vasatg betűkből 12 lej. Vasárnap 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Allást keresőknek 25% kedvezmény. A bucaresti kiadás részére szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Véte'-eladás

Most alkalmi árak! WESTEMAN-nál BRASSO

ELADÓ 1 drb. Máv. gyártmányu 3 éves üzemképes 1250 mm-es golyóscsapágyas cséplőgép. Hanomag traktorral, kedvező feltételek mellett. Cím: „Industria-Economia“ rt. Timisoara. 16741

Marabu Keltetőgépek

gravitációs központi melegvízfűtéssel. Többszörösen kitűnő teve

Rádiátorok és kazánok központi fűtésnek stb.

raktárról szállít

„MODERNA“ építőipari gépek és rádiátor részvényirtaság

Brasov, Strada Infundatá (Kis-utca) 12.

Ajánlat, és prospektus díjmentesen.

HASZONBÉRBE keresek birtokot, állomást közelében. Részletes ajánlatokat „100 holdon felül“ jelűvel bucaresti kiadó hivatalba. 16855

Allást keres

Önálló, női- és férfi finom cipész munkában teljesen gyakorlott műhelyvezetőt keresek. Jelenkezés 2—3 közötti Bukarest, Justitiiei 11. emelet. 16865

Lakás

Olcsó kislakást keresek. Cím 16868. szám alatt a brassói kiadóban.

Gyermeektelen házaspár egy szobás, konyhás lakást keres. Cím: Központban jelűre a brassói kiadóba kérek. 16868

Allást nyer

Jutalékos ÜZLETSZERZŐ. KÉT keresünk (részlet és kasza eladásra) Erdély területére. Csakis oly GARANCIÁKÉPES PRIMA REFERENCIAVAL rendelkező urak ajánlatát kérjük, akik hasonló minőségben már dolgoztak. Cím: Textilunio Brasov, Str. Ecaterinei 8.

Felveszek 2 jóházból való, jó iskolai képzettségű gyakornokot. Viktor Butyka, Brassó, Buzasor 8. 16795

Vesves

Gyenge férfiak-

nak válaszbélyeg ajánlott leveben történő beküldése ellenében bérmentve küldöm szabadalmazott szexuális találmányomat ismertető könyvemet. Cím: „Patent 601“ Cluj (Kolozsvár) 1. sz. postafiók.

B. L. Kocsis Béla

A BRASSOI LAPOK nyomdavezetőségének kiadása és elosztása: avaros, Brassó.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 500, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi áramkor negyedévre 42, félre 82, évente 1600 lej. — Egyes szám ára 5 lej. Magyarországon 20 fillér.

Fiókkidóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvár megye részére Dáva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Kón Jenő. — Dés: Str. S. Barnabiu 10. (Osztián Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dubaariu 7. volt Linir-utca) Neanina Ignac) Marosvásárhely: Benjámín Arvid, Piata Reg Ferdinand 53. — Nagyszeben: Strada Iur-nului 13. Szigetváry László. — Szatmár: Csokonai-u 10. (Váradi József) — Ujvárhely megye és Székelyudvarhely: Orbán Balázs-u 31. (Varró Elek). — Szilágysomlyó: (Hellerin Ernő) Torda: Str. Retele Ferdinand 25. (Denes József)

Központi szervezők, pénzügyi és jogszolgáltatás: Bartha Géza, Dán Mózes. HIRDETÉSEKET tevesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifák a kiadóhivataloknál kérésre.